

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Δ'

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 12 του Μάρτη 1906

ΓΡΑΦΕΙΑ: Δρόμος Οικονόμου αριθ 4 | ΑΡΙΘ. 189

ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΝΟ ΦΥΛΛΟ:

MIX. ΛΥΚΙΑΡΔΟΠΟΥΛΟΣ. 'Από τις μαύρες μέρες—Σπίτι.
 Ε. LEMENT. 'Ο 'Ασωτος.
 ΑΛΕΞΑΝΤΡΑ ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΥ. 'Επιστήμη πρωτομάθητη—'Αθρόπινος Μηχανισμός (συνέχεια).
 ΔΕΚΑΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ. Βιοβαροπάζαρο.
 ΙΝΤΑ ΓΑΡΤΖΩΝΗ. 'Ιβάν Τουρκένιεφ.
 Α. Ε. Παρμύθια του Μολίβου (της Μανυλής).
 ΝΙΚΟΣ ΜΑΡΓΩΜΕΝΟΣ. Θεοσυλικά δηγήματα.
 Οι Γλάροι (τέλος).
 ΔΟΥΚΙΑΝΟΣ Κρονικά Γράμματα (μεταφρ. Ηλ. Βουτιερδής).
 ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Λέαντος Κ. Παλαμίδης, Περιπέτης 'Αθήνας. Γ. Ζουφρές, Βερλένης, Α. Α. Γύννης Κασμάτης.
 Δ. Π. Τ. Φαινόμενα και Πρόματα ('Ο Γιος του Ραλλάκου—Τό Βασ. Διάταγμα... του Νωματόρη—'Ο Καζαμίας—Οι ψευτιές του Μισοισιώτη—Τό Πανεπιστήμιο κι ο Παλαδιαμάτης — 'Ο Περιλανώμενος).
 ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΟ ΚΗΡΥΓΜΑ—Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ —Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ —ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΜΑΥΡΕΣ ΜΕΡΕΣ

ΣΠΙΤΙ

"Ανοίξε τὰ μάτια του.

Κάπου σιμά, στην κουζίνα, ακούγονταν τὸ τίκ τίκ τὸ ρολογιού.

Κανείς:

"Όλοι χαθήκανε; Χτές, σήμερα, προχτές, μέρες και μέρες τώρα, πέφτουνε νύχτα στους δρόμους ντουφεκιές, φωνάζουν ἀθρόπιοι. Κάποιος κλαίγει κι ὁ ἀγέρας σὺρλιάζει μέσα στὸ φουγάρο τῆς σύμπας.

Κανείς δὲν εἶναι σπίτι... Δυσάει! Μὰ κανείς δὲν εἶναι σπίτι νὰν τοῦ δώσει μιὰ γουλιὰ νερό.

Τὸ κεφαλάκι του εἶναι ζαλισμένο. Στὰ φοβισμένα ματάκια του περνάνε ματωμένες ζουγραφίες.

Νὰ ὁ πατεράκης του, πὺ γύριζε χτές βράδυ μαζί του ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς θειάς. Κρατοῦσε στὰ χέρια του ἕνα κομάτι τούρτα γιατί ἡ θειὰ του γιόρταζε. Ὁ μπαμπάκας του ὅλο χωράτευε και τονέ φοβέριζε πὺς νὰ, τώρα θάρθουν οἱ Κοζάκοι νὰν τοὺς φάνε. Καὶ τὸ παιδάκι σ' αὐτὸ τὸ χωρατὸ αἰστανότανε κάποιον ἀληθινὸ φόβο κ' ἔδλεπε και τὰ μάτια τοῦ πατέρα του ἀπὸ τῆ φοίκη νὰ θολώνουνται.

Παγαίνανε σιγὰ σιγὰ. Οἱ δρόμοι εἶτανε θεοσκότεινοι. Κι ὁ πατέρας ὅλο και χωράτευε, ὅσο πὺ

* Τὸ δηγηματάκι αὐτὸ δημοσιεύτηκε Ρούσικα στὸ πρῶτο φύλλο τῆς φιλολογικῆς εφημερίδας «Ζουρνάλ» πὺ κατασκευήθηκε ἀπὸ τῆ λογοκρισία. Μ. Α.

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ»

ΝΙΚΟΣ ΜΑΡΓΩΜΕΝΟΣ

φτάσανε στὴ γωνιά τοῦ σοκακιού πὺ εἶτανε τὸ σπίτι τους.

Ξάφνου ἐδῶ ὁ πατέρας σώπασε, ἔπεσε τὰ μπρούμητα κάτου στὸ χιόνι, ἀπλωσε τὰ χέρια του κ' ἔφωναξε, ἔχι ὁμως γιὰ νὰ χωρατέψει τούτη τῆ φορά.

Τὸ παιδάκι τότε σταμάτησε τὸ κομάτι τῆς τούρτας ἔφυγε ἀπὸ τὰ χερῶν του κι ἄκουσε ντουφεκιές, πολλὲς ντουφεκιές, και φωνές, κάτι τρομερὲς ἀθρόπινες φωνές.

Τέβαλε στὰ πόδια ἔτρεξε σπίτι κρύφτηκε κάπου, κοντὰ στὴν πόρτα πούτανε κλεισμένη, κ' εἶδε νὰ περνάνε σιμά του ξαγριωμένοι καθλαάρηδες, σαλαγώντας και σουρίζοντας, και νὰ χαθοῦνε στὸ πηχτὸ σκοτάδι τῆς νύχτας.

Τί συνέβηκε ἔπειτα, δὲ θυμάται πιά.

*

"Ανοίξε τὰ μάτια του...

Εἶναι σπίτι. Ναι, εἶναι σπίτι του. Νὰ κ' οἱ τοῖχοι τῆς κἀμαρῆς του, πὺ τῆ γνωρίζει, νὰ κι ὁ καναπές του, νὰ και τὸ κάθε τι, ὅλα γιῶρμά του και φίλοι του.

Εἶναι πλαγιασμένο. Πάνου σὲ τί; Πῶς; Δὲν ξέρει κι οὔτε μπορεῖ νὰ καταλάβει. Κάτι ζεστὸ, πὺ κολνάει κιόλας και στὰ χέρια, κάτι μαῦρο κι ὄγρὸ, τῶχει καρφωμένο τὸ παιδάκι στὸ πάτωμα.

Και στὴν κουζίνα ὅλο και χτυπάει τίκ τίκ, ἀδιάκοπα και μονότονα, τὸ ρολόγι.

"Ἐκανε νὰ φωνάξει, μὰ δὲν μπόρεσε. "Ἐκανε νὰ σηκωθεῖ, νὰ μιλήσει, νὰ φωνάξει κανέναν... Τίποτα.

Ξάφνου κάτι μεγάλο, φωτεινὸ, μὲ τρομερὴ βουή μπῆκε ἀπὸ τὸν τοῖχο στὴν κἀμαρα και μὲ φοβερὸ κρότο ἔσκασε κ' ἔγινε χίλια κομάτια.

"Ἐπειτα σιωπή: και τὸ ρολόγι στὴν κουζίνα σώπασε.

Τὰ ματάκια του κλειστήκανε: ἕνα φύσημα κρύου ἀγέρα χάδειψε τὸ προσωπάκι του... Και στὸ δρόμο ἄκουστήκανε ντουφεκιές και φωνές.

Και τοῦ φάνηκε πὺς πλάι του εἶναι πλαγιασμένος ὁ μπαμπάκας του, και πὺς τὸ κολατάκι τῆς τούρτας κοιτεται στὰ πόδια του... Ἡ τούρτα τυλιγμένη σὲ χαρτί... Ὁ μπαμπάκας τὸν κοιτάζει... Και...

Πάλι κάτι τι μεγάλο και φωτεινὸ μπῆκε μὲ βουή στὴν κἀμαρα, κι ἀπὸ τοὺς τοῖχους, ἀπὸ τὸ ταβάνι πέσανε πέτρες κι ἀσβέστες και σκεπάσανε τὸ ζεστὸ του ἀκόμα κομάκι πὺ κοιτότανε καταγής.

Μόσκα, Δεκέβρης 1905.

MIX. ΛΥΚΙΑΡΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΟΙΣΘΙΑ

HOOD

Τῆς ἔβλεπα ἀγρόπινος τὸ σιῆθος
πνοοῦλα ἀνάγια νὰ κινᾶ,
σὴν κῶμα ἐνῶ ἡ ζωὴ γλιστροῦσε
μιὰ ὀμπρὸς μιὰ πίσω σιγανά.

Σβοῦσαν τὸ φόβο μου οἱ ἐλπίδες,
φόβοι τὸ δάσος μου μικροί.
Εἶπα «ἄχ πεθαίνει», διαν κοιμήθη
«ξυπνᾶ», διαν ἔγρηρε νεκρή.

Λ. Α.

ΤΑ ΔΥΟ ΤΑΓΑΡΙΑ

(Ἀπὸ τοὺς μύθους τοῦ Αἰσώπου)

"Ὁ καθένας δὺο ταγάρια κουβαλάει,
Τὸνα ἔμπρὸς και τᾶλλο πίσω κρεμασμένα.
Τὰ δικὰ του τὰ ἑλλατώματα φυλάει
Στὸ ἀπὸ πίσω και μπροστά του ἔχει τὰ ξένα.
Και μὴ βλέποντας καθένας τὰ δικὰ του,
"Ὁλο λέει γιὰ τὶς μπομπὲς τοῦ γείτονά του.

Πειραιῶς, Μάρτης 1906.

Γ. Ζ. ΖΟΥΦΡΕΣ

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΟ

ΚΗΡΥΓΜΑ

Και προσδραμών ὁ Ζακχαῖος ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορῶαν ἵνα ἴδῃ τὸν Ἰησοῦν.

Λουκ. 19.

Μὴ φοβάστε οἱ μικροὶ καὶ ἀδύνατοι, μὴ φοβάστε οἱ ταπεινοὶ καὶ καταφρονημένοι· ἡ καλὴ θέληση φτάνει νὰ διορθώσῃ τὴν κάθε δύναμια, τὴν κάθε λειψιάδα. Ἀκούστε τὸ Βαγγέλιο τί μᾶς παρασταίνει. Περνοῦσε, λέει, μιὰ φορὰ ὁ Ἰησοῦς ἀπ' τὴν Περικὴν· ἐκεῖ ἦταν ἓνας κάποιος Ζακχαῖος, πρωτοεισπράχτορας τοῦ τόπου καὶ πλούσιος. Αὐτὸς ζήτησε νὰ ἴδῃ τὸν Ἰησοῦν καὶ δὲν μποροῦσε ἀπ' τὸν κόσμον, γιατί ἦταν κοντός. Ἐπρεξε λοιπὸν μπροστὰ καὶ ἀνέβηκε ἀπάνω σὲ μιὰ συκαμινιά γιὰ νὰ τὸν ἴδῃ· γιατί ἀπὸ κείνον τὸν δρόμον ἦταν νὰ περάσῃ. Ἄμα ἔφτασε κατακεῖ ὁ Ἰησοῦς κοίταξε πάνω στὸ δέντρο, τὸν εἶδε καὶ τοῦ εἶπε: Ζακχαῖο, κατέβα γλήγορα· σήμερον πρέπει νὰ κονέψω στὸ σπίτι σου. Ἄλλὰ καὶ γλήγορα κατέβηκε ὁ Ζακχαῖος καὶ τότε προδέχτηκε χαρούμενος στὸ σπίτι του. Ὅλοι ποῦ τὸν εἶδαν μουρμουρίζανε λέγοντας: Ἄμαρτωλὸν σπίτι διαλέξε γιὰ κονάκι του. Τότε ὁ Ζακχαῖος εἶπε τοῦ Ἰησοῦ: Ἀφέντη μου, τὸ μισό μου βιός τὸ δίνω στοὺς φτωχοὺς, καὶ ἂν ἀπὸ κανέναν πῆρα ἀδικία τίποτα, τετραδιπλα τοῦ τα δίνω πίσω. Ὁ Ἰησοῦς τότε λέει: Σήμερον σώθηκε τὸ σπίτι τοῦ Ζακχαῖου, ποῦ καὶ αὐτὸς εἶναι παιδί τοῦ Ἀβραάμ. Ὁ Γιὸς ἀνθρώπου ἦρτε νὰ ζητήτῃ καὶ νὰ σώσῃ τοὺς ἁμαρτωλοὺς.

Ὁ κοντός στὸ κορμί Ζακχαῖος, ὁ ἁμαρτωλὸς στὴν ψυχὴ Ζακχαῖος, ὁ ἀρχιδεκατάρης, μαθαίνει πῶς ὁ Χριστὸς περνοῦσε ἀπ' τὸ χωριό του. Θέλει νὰ τὸν ἴδῃ. Πρὶν τὸν ἴδῃ ὅμως ἡ καρδιά του θὰ μαλάκωσε, γιατί ἄλλοιῶς τί ὄρεξη εἶχε νὰ ἴδῃ τὸν κήρυκα τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς μετανοίας αὐτὸς ὁ ἀρχικλέφτης; Μιὰ καὶ μπῆκε μέσα στὰ σωθικά του ἡ ἀποθυμία νὰ μετανοήσῃ ἐνώσωσε μέσα στὴν καρδιά του τὸ θάρρος νὰ κοιτάξῃ κατάματα ἐκεῖνον ὅπου ἦτο ὁ μόνος καὶ ἀληθινὸς καρδιογνώστης. Δὲν φοβάται πλεῖα ν' ἀντικρύσῃ τὸ φῶς, τὴ ματιὰ τοῦ Θεοῦ. Θέλει νὰ τὸν ἴδῃ ἀμὲν δὲν μπορεῖ, γιατί εἶναι κοντός. Κοντός, μακρὺς θὰ τὸν ἴδῃ ὅταν θέλῃ κανένας μὲ τὰ σωστά του ἓνα πράγμα αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἶναι βολετό νὰ γενῆ, θὰ το κάμῃ. Ὁ κοντός θὰ βρῇ τὸν τρόπο νὰ μακρύνῃ, θὰ βρῇ ἓνα δῶμα, μιὰ συκαμινιά, ἓνα δέντρο, ἓνα βράχο ν' ἀνεβῇ ἀπάνω νὰ γένῃ πειὸ μακρὺς καὶ ἀπὸ τὸ γίγαντα. Ὁ βαρανοῦσης μὲ τὴν ἀδιάκοπὴ μελέτη καὶ ἐπιμέλεια θὰ τὸ καταφέρῃ νὰ φτάσῃ τὸ δεξιοῦσῃ κεί ποῦ τρέχει· ὁ φτωχὸς μὲ τὴν προκοπὴ του, τὴν οἰκονομία καὶ τὴν νεοκωροσύνη του ἀρχοντένει. Τζήπητο κορμί μὲ τὴν γυμναστικὴ καὶ τὴν διαταφήνεται καὶ τρανεύει. Τὸ ἔθνος τὸ μικρὸ μὲ τὴν προκοπὴ, τὴ δικαιοσύνη, τὴ φιλοπατρία, τὴ φιλαλήθεια, τὴν ἐπιδεξοσύνη καὶ τὴν ἐξυπνάδα τῶν πολιτῶν καὶ τῶν προσετῶν του θερνεύει. Τὸ Μπραντεμποῦργκο γίνεται Πρωσσία, καὶ ἡ Πρωσσία Γερμανικὴ Αὐτοκρατορία. Τὸ Πεδεμόντι γίνεται σιγὰ σιγὰ βασιλεῖο, ψυχὴ τῆς Ἰταλικῆς ἰδέας, καὶ μὲ χρόνια, μ' ἀγῶνες καὶ κόπους, μὲ θυσιᾶς καὶ αἱμάτα, μὲ κίντυνα καὶ πείσμα, Ἰταλικὸ Βασίλειο ἀπ' τὴς Ἄλπες ἴσα μὲ τὸ Ἴονιο Πέλαγο. Ἡ Γιαπωνία, ποῦ φέεσ ἀκόμα ὁ πολὺς κόσπος μὴδὲ τὸνομά της εἶχε ἀκουστά του, σαραβάλιασε καταγίς μέσα σὲ δέκα χρόνια τίς πιὸ τρανὲς Αὐτοκρατορίες τοῦ κόσμου, τὴν Κίνα καὶ τὴ

Ρουσία. Ἄς μὴ μοῦ πῆ κανένας γιὰ τύχες καὶ περιστασες καὶ μωρολογίες· τίς περιστασες τίς σκαρώνουν τὰ ἔθνη καὶ οἱ ἀνθρώποι. Ὁ Ζακχαῖος ἐζήτησε καὶ ἤρε τὴ συκαμινιά καὶ ἀνέβηκε ἀπάνω· δὲν ἐπρόσμενε νὰ μεγαλώσῃ τὸ φυσικὰ κοντὸ κορμί του, οὔτε νὰ φυτρώσῃ ἀποκάτω στὰ πόδια του ἡ συκαμινιά· ἔπρεξε μονάχος του καὶ τὴν ἤρε καὶ ἀνέβηκε ἀπάνω της. Αὐτὸ τ'ἀνέβασμα τὸν ἔκαμε ἄξιο νὰ τὸν κοιτάξῃ, ὁ Ἰησοῦς καὶ νὰ καταδεχτῆ νὰ κονέψῃ στὸ σπίτι του, ὁ μεγάλος καρδιογνώστης ἐνόησε ὅλη τὴ δύναμη ποῦ εἶχε κίνη ἡ πράξη τοῦ Ζακχαῖου καὶ μονομιᾶς τὴν ἀντάμειψε, ὡς της ἔπρεπε· καταδέχτηκε αὐτὸς ὁ ἀναμάρτητος νὰ κονέψῃ στὸ σπίτι τοῦ ἁμαρτωλοῦ τοῦ ἀρχιτελώνη. Ἡ καλὴ λοιπὸν πράξη εὐτὺς λαβαίνει τὴν ἀνταμοιβή της, φτάνει νὰναι τέλεια καὶ σωστὴ καὶ ὄχι μισὴ καὶ κουτρουλή. Οἱ παπποῦδες μᾶς στὰ εἰκοτιένα σηκωθήκανε φτωχοὶ καὶ ἀδύνατοι, μεγάλοι μονάχα στὸ θάρρος καὶ τὴν πίστη στὸ Θεὸ, νὰ παλαίψουν τὸν τρομερὸ τῆς Ἀνατολῆς Ἀφέντη, ὅπου ὁ κόσμος ἀκόμα ἔτρεμε στὸνομά του. Σ' αὐτὸ τὸ πάλαιμα σταθήκανε ἄξιοι καὶ καλοὶ καὶ τὸν ἐστρώσανε καταγίς, ποῦ ἂν δὲν ἔβγαίνε συντρέχτρα ἡ Αἴγυπτο θὰ τὸν ἐτσακίζανε δλότελα. Οἱ δυνατοὶ τῆς Εὐρώπης τότε μ' ἓνα στόμα ὅλοι καταδικάσανε τοὺς Ἐπαναστάτας Ρωμιούς· καὶ ἡ ὁμόθητη Ρουσία καὶ ἡ Ἀουστρία τοῦ Μεττερνίγου καὶ ἡ ἀποδέλοιπη Ἰερὴ Συμμαχία φωνάζανε πῶς οἱ Ρωμιὸι ἦταν ἀντάρτες καὶ κλέφτες καὶ πῶς ὁ Ἀφέντης εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ τοὺς πετσοκόψῃ. Οἱ παπποῦδες μᾶς ὅμως σὲ ὅλα αὐτὰ σταθήκανε ἀσάλεφτοι ὡς ριζιμιές πέτρες. Ἐνας χρόνος, δύο, τρία, πέντε, ἔξ περασανε καὶ νικῆσανε. Καὶ τότε; Ὅταν ἡ Ἑλλάδα ἐγέννηκε πλεῖα σύντριμμα, ἐτοιμὴ νὰ ξεψυχῆσῃ ἀποκάτω στὴν πατούσα τοῦ Μπραῖμη. Ἡ Εὐρώπη τὴ μιὰ μέρα τοὺς καταδικάσε, τὴν ἄλλη στάθηκε μ' ἀπορία κοιτάζοντας τὴν παλληκαριά καὶ τὴ λεβεντιά τους· οἱ λαοὶ τῆς Εὐρώπης ἐψυχοπόνεσαν τὴν Ἑλλάδα καὶ ἡ φωνὴ τους ἐσηκώθηκε φοβερὴ νὰ μᾶς διαφεντέψῃ· σιγὰ σιγὰ οἱ Κυβέρησες στείλανε τοὺς στόλους τους καὶ τοὺς στρατοὺς τους νὰ βοηθήσουν τὴ λευτέρωσή μας. Βλέπετε πῶς οἱ ἀνθρώποι, τὰ ἔθνη σκαρώνουνε τὴν τύχη τους καὶ δὲν προσμένουν νὰρτουν μονάχα τους τὰ πράματα ὡς καθὼς τὰ θέλουν. Μόνον οἱ ἄγριοι προσμένουν νὰ καρπίσουν τὰ δέντρα γιὰ νὰ φάγουν· οἱ πολιτισμένοι γιὰ νὰ θραφούνη· πρέπει νὰ σπείρουν καὶ κατὰ τὸ σπόρον ποῦ ρίχνουν στὴ γῆ προσμένουν νὰ πάρουν σοδειά· ἀπ' ἀγκάθια δὲν προσμένουν νὰ τραγήσουν σταφύλια καὶ ἀπὸ βάρτα δὲν μαζώνουν σύκα.

Ὅταν ὁ ἀνθρώπος ἢ τὸ ἔθνος ἀποφασίσῃ μ' ὅλη του τὴν καρδιά νὰ μπῇ στὸν ἴσιον δρόμον καὶ νὰ πάῃ μπρὸς πάντα θὰ τὸ βγάλλῃ πέρα, θὰ γένῃ μέσα του σωτηρία. Ὁ κοντός ὁ Ζακχαῖος ἀποφάσισε νὰ μετανοήσῃ καὶ νὰ γένῃ σωστός καὶ δικίος· ἀνέβαινε στὴ συκαμινιά· στὸ πρόσωπό του ὁ καρδιογνώστης Χριστὸς διαβάζει τὰ φυλλοκάρδια του. Θέλοντας νὰ τοῦ δείξῃ πῶς τὸ σωστό του μετανόημα τὸν ἐφίλιωσε μὲ τὸν Θεὸ, τότε καλεῖ ἀπ' τὸ δέντρο νὰ κατεβῇ καὶ τοῦ λέγει πῶς θὰ κονέψῃ σπῆτι του. Ἐτσι ὁ κοντός, ὁ ἁμαρτωλὸς Ζακχαῖος ἔκαμε τὸν Θεὸ, τὸν μεγάλο καὶ ἀναμάρτητο, νὰ κατεβῇ ἴσα μὲ τὴν μικρότη του καὶ νὰ καταδεχτῆ νὰ καθίσῃ στὸ τραπέζι μᾶζι του καὶ ἐπίσημα νὰ φανερώσῃ πῶς ἡ σωτηρία μπῆκε στὸ σπίτι τοῦ κριματισμένου ἀρχιτελώνη.

Μὴ φοβάστε τὸ λοιπὸν οἱ μικροὶ καὶ ταπεινοὶ, ἔθνη καὶ λαοὶ, ἄτομα καὶ βασιλεία· στὸ χέρι σας εἶναι ἡ δύναμη νὰ φιλιωθῆτε μὲ τὸν Θεὸ· πάντα μπρὸς στὸν δρόμον σας θὰ βρεθῇ μιὰ συκαμινιά ν' ἀνεβῆτε

ἀπάνω της καὶ ν' ἀντικρύσετε τὰ μάτια τοῦ Θεοῦ γεμάτα ἀγάπη καὶ συγκρατῆσιν. Μακρὺς ἀπ' τὴν ψυχὴ σας ἡ ἀπελπισία· ποτὲ σας μὴν πῆτε: Μπα! εἴμαστε τόσο μικροὶ καὶ ταπεινοὶ, εἴμαστε τόσο κοντοὶ καὶ ἀχαμνοὶ, ποῦ ποτὲ δὲν θὰ μπορέσωμε νὰ ψηλώσωμε, ὡς κεί ποῦ θέλωμε. Ὁ Ζακχαῖος ἔς μὴ φεύγῃ ἀπ' τὸ μυαλό μας· αὐτὸς ἤρε τὸν τρόπο νὰ νεβῆ ἐκεῖ ποῦ δὲν ἔχει ψηλότερα, ἴσα μὲ τὸ Θεὸ, νικώντας τὴ φυσικὴ του ἀδυναμία, μακραίνοντας τὸ κορμί του, καὶ γικτρυνώντας τὴν παθιασμένη του ψυχὴ, πιὸ δύσκολο πρᾶμα καὶ ἀπ' τὸ ψήλωμα τοῦ κοντοῦ τοῦ κορμιοῦ. Κι ἔτσι γίνηκε ἄξιος νὰ φιλέψῃ τὸν μεγαλοδύναμον Θεὸ μέσα στὸ σπίτι του καὶ νὰκούσῃ ἀπ' τὰ σπλαχνικά του χεῖλια, πῶς γίνηκε σωτηρία μέσα στὸ ἁμαρτωλὸ σπίτι. Ζακχαῖοι εἴμαστε ὅλοι μᾶς στὰ ψεγάδια· ἔς τόνε μιμηθῶμε καὶ στὸ διόρθωμα.

Ο ΚΗΡΥΚΑΣ ΤΟΥ ΝΟΓΜΑ

Ο ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΗΣ

(Λίγα κομμάτια)

11

Κίτι τρανό, κίτι ἄμορφο τριγύρω μου γεννιέται καὶ τὴν ψυχὴ μου ἀποτραβάει νὰ ἴδῃ τὴν ὁμορφιά του. Φτιάσμα δὲν εἶναι θύμησης κ' ἐλπιδες ξεγυλάστρες. Ἄπ' ὅ,τι καλοδέχτηκε τὴ Ζῆση καὶ ὄρισφαινε· μέεσ στοῦ καιροῦ τὸ πέρασμα τῆς δύναμης τὰ βρόχια πῆρε ψυχὴ καὶ σκόρπισε νικῆτρα τὴν πνοή του. Καὶ μὲ καλεῖ τὸν ἔρημον διαβάτη ἀπόδιπλα του ἰτάραχο τὸ λογισμὸ νὰ στήσω καὶ ν' ἀκούσω ὄση ἀποθύμησε ἡ καρδιά τρισμακάρη γαλήνη. Καὶ σίμωσα. Σὲ γνώρισα, γητεύτρα καλοσύνη, ποῦ μὲ τῆς Ζῆσης τὸ ρυθμὸ τὴν Πλάση ὄλη ἀρμολόνησε. Σὲ γνώρισα κ' ἡ ἀράθυμη ψυχὴ μου μὲεσ στὰ στήθη· ἄγνωρο νοιώθει εὐτυχισμὸ νὰ τὴ σφιχταγκαλιάζῃ καὶ νὰ τὴ σέρνῃ ὅπου τὸ φῶς ἀστράφτει τῆς ἀλήθειας.

17

Τὸν ξέρω τὸν ἀνίκητο τὸ νόμον, πῶς κανένας στὸν κόσμο δὲ γεννῆθηκε ποῦ νὰ μὴν ἔχῃ πόνο. Μὰ ξέρω ἀκόμα ὅτι τρανό· μέσα στὴ Ζῆση στέκει κείνος, ποῦ μὲ τὸν πόνο του τολμάει ν' ἀντιπαλῆσῃ καὶ δὲ δειλιάζει τοῦ ἡ ψυχὴ τὸ φῶς ν' ἀποζητήτῃ, ποῦ ἀπ' τὴν ἀλήθεια βγαίνοντας στὴ δικαιοσύνη φτάνει. Γι' αὐτὸ, Ζωή, μὲ κλάμματα ποτὲ δὲ σ' ἀντικρύζω, καὶ ὄτε ἀδικο παράπονον στὴ δύναμή σου ρίχνω. Μὰ, ὅπως στεριοθεμέλιωσες παντοῦ τὴν ὁμορφιά σου, σκόρπα καὶ τῆς ἀλήθειας σου τὸ φῶς παντοῦ νὰ ἰδοῦμε, πῶς εἶναι ὁ πόνος ἡ χρυσὴ τῆς καλοσύνης σκάλα.

19

Τάσπρα λουλούδια ἐνόησαν ὅταν ἀφῆκε κυμάτου στὸ περιβόλι τῆς ζωῆς· καὶ τραγητῆς ἐμπῆκα νὰ μάσω μόσκους καὶ ὁμορφίεσ καὶ γήτεμα γαλήνης. Χαμογελοῦσα ἡ Ρήγισσα τῆς καρβενιῆς προβαίνει μ' ὄλη τὴ δύναμη ποῦ κλειοῦν τ' ἀγνώσεμα τὰ μάτια. Ἐδῶ δὲν εἶναι βροντισμοὶ καρδιῆς τρικυμισμένης καὶ ὁ ψυχοφλέχτης Ἐρωτας πουλάει εἶν' ἐφαρισμένο. Τέτοια τὴν ὄνειρεύτηκα τὴν ἀρμονία τῆς Ζῆσης, γαλήνια Ἀγάπη, πῶς σκρηθῆρα καὶ καλοσύνη. Μὰ καὶ τοῦ δάσου οἱ μυστικῆς φωνῆς κ' ἡ σκοτεινιά του, καὶ τὰφριστὸ τὰσπέδισμα τοῦ καταρράχτου, οἱ μπόρες τοῦ ἀγριοχειμῶνα, τὸ οὐρλιασμα τοῦ λύκου μὲ τὸ λόγγο, κ' ἡ θρασυμάνητη ματιὰ τῆς Λάμιας, ποῦ τῆς νιότης τὸ αἶμα νικῆτρα βύζαζε στὰ μαρμαρένια ἀλώνια, μέσα στὸ νοῦ μου ὄλα μᾶζι σ' ἓνα ρυθμὸ δεθῆκαν καὶ ἄλλες μοῦ ξεφανέρωσαν κρυμμένες ὄρισόνης.

26

Ὁ εἶς, ποῦ ἀλαργοδοξίωσαι μέσα στὸ φῶς, εἰκόνα ὁμορφοσύνης ἐσωτικῆς καὶ πρόσχαρης γαλήνης·

Ω έσύ, που μέσ στα μάτια σου κλεις νοιώσματα καινούρια για την ψυχή, την άγνωρη του κόσμου ταξιδεύτρα' ω έσύ, που σιδερόδεσες με την απλή όμορφιά σου στα σκλάβια την εφτάδιπλη λαχτάρα της καρδιάς μου' ω έσύ, που όμορφοξυπνησες με ρυθμικό τραγουδι μέσα στου νου τ'ά τρισεβαθα τή δίψα τής αλήθειας' ω έσύ, που ήρθες σαν ύνειρο, μα είσαι του κόσμου τούτου, τ'ά μάτια σου, τ'ά μάτια σου, τ'ά μάτια σου τ'ά πλάνα π'ά στα δικί μου κίρφωσ'τα τή Ζήση νά γνωρίσω.

32

Αύγες του 'Απρίλη, δύσματα ροδόχρυσα του Μάη, στα μάτια μου όμορφότερη δε φέρατε αρμονία απ' όση αντίκρυσαν νά κλή κάθε ματιά τής Μάννας, που πέφτει άγαποτρέμουλη π'ά στου παιδιου την κούνια. Κ' έσείς όρχήστρες τών πουλιών του κήπου του άνθισμέ-
[νου

γλυκότερα δέν ψέλνετε σκοπούς χαριτωμένους απ' όσους χύνει τ'άλαφρο ναυάρισμα τής Μάννας. Μ'έσ στο παλάτι τ'ό τραν'ό και στο φτωχ'ό καλύδι σε πανηγύρι μυστικό κι όλο χαρ'ό γιομάτο καλείς μας νά θαμάσουμε τή δύναμή σου, 'Αγάπη, που άργουκάλει και χύνεται τήν Πλάση νάγκαλιάστ'ε π' όλη τή μεγαλόψυχη τής Μάννας καλοσύνη.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΑΡΕΤΑΣ

Ο ΑΣΩΤΟΣ

Nice, 9 του Μάρτη 1906.

Φίλε Κύριε Ταγκόπουλε,

Σαναδιάβασα με μι'α τον «'Ασωτό» σας, που τον είχ' από προτήτερα παρακολουθήσει στο «Νουμά». Σ'α ευχαριστώ και σ'α συγχαίρω. Είναι ή εξακολουθήση του έργου σας' δουλεύετε για νά λυτρώσετε, και πολεμάτε τ'ό ψέμα, και τήν τυφλή και πεισματάρα πρόληψη. Τ'ό πάθος τής αλήθειας, ή πίστη, που άφιερώνεται, γιομάτη ενέργεια, στο θρί-αμβο τής ιδέας φωτίζουν με τίς φλόγες τους και ζεσταίνουν απ' άκρη σ' άκρη τ'ό έργο σας.

Η ύπόθεση του έργου πολύ με τράβηξε, εν και αναφέρεται σε μι'α ξεχωριστή εποχή τής άθηνάικης ζωής, που δέν μπορεί νά τήνε νοιώσουν οι τωρινοί Εύρωπαίοι. Μα ό φανατισμός και ήμισαλλοδοξία είναι κάθε καιρού και κάθε τόπου' και σχεδόν παν-του άπαράλλαχτα φανερώνονται. Και από τήν όψη αυτή το δράμα σας έχει γενική σημασία.

'Υποστηρίξατε τήν ιδέα σας με τήν εύλωττία

και με τή δύναμη που τ'ά είδαμε στο πρώτο σας τ'ό έργο. 'Όπωςδήποτε—ελεύτερο θ'ά σας τ'ό μολογήσω—μου φαίνεται π'ώς δέν ξεφύγατε δλότελα τόν κίν-τυνο που φοβερίζει πάντα τ'ά δράματα τ'ά επίτηδες γραμμένα για νά υποστηρίξουνε μι'α ιδέα' ή κίντυ-νος είναι από τ'ό λόγο που εξαστενίζει τή δράση, από τή φιλοσοφική, πολιτική ή ήθικη συζήτηση που άντικατασταίνει τ'ό δραματικό διάλογο.

Τ'ά πρόσωπα του έργου σας π'ό πολύ μι'αν παρά ενεργούν. Μ'ας δείξατε τόν «'Ασωτό μετανοώ-μένο» μα τόν «'Ασωτό τόν παραλυμένο» και, λίγο έλειψε, και φονιά του πατέρα του, δέν τόν ξέρουμε παρά από τών άλλων τάκούσματα. Τί σπαραχτικές σκηνές θ'ά μπορούσατε νά βγάλατε από τ'ό χέρι εκεί-νο τ'ό άντίχριστο τ'ό ύψωμένο κατά του πατέρα, από τόν τραγικό θάνατο μι'ας άπελπισμένης μητέρας, απ' όλα τ'ά παραπατήματα κι απ' όλες τίς τρέλλες του παραστρατισμένου παιδιου! Βέβαια που θ'ά φορηθή-κατε μήπως ή Γιάννης γίνη πολύ μισητός για νά μπορεί κατόπι νά μ'α συγινή. Και γιατί νά σ'α τ'ό κρύψω άκόμα π'ώς ή λύση του έργου δέ με φχαρί-στησε πολύ; 'Ο Γιάννης φεύγει για τή Μακεδονία προτού στεφανωθή τήν κόρη που πλάνεψε, γιατί κρί-νει π'ώς δέν τής αξίζει έτσι, και θέλει νά ξεπλυθή από κάθε τι άκάθαρο με τή θυσία. Τέτοια μεγαλο-φροσύνη δυταρσσει τήν κοινή γνώμη, και φοβ'μαι μήπως ή κόσμος, σ' αυτό τ'ό ζήτημα, πά μ'ε τή γνώμη του Χοντρόλογου Φωστήρα: «'Η κοινωνία δέν παραδέχεται ήλλη ίκανοποίηση από τ'ό γάμο». Γιατί νά μη στεφανωθή πρώτα, ελεύτερος ύστερα νά τρέξη όπου τόνε σέρνει ή ήρωϊσμός του;

Τ'ά δευτερεύοντα πρόσωπα ζωγραφίζουν' επίτυ-χημέν'α, ποικιλότροπα στους χαρακτήρες τους και στα φυσικά τους. 'Ο γέρο Σεβαστός συγκινητικά συμβολίζει τήν πατρική στοργή και τ'ό συμπάθιο. 'Η καλά όνομασμένη 'Ελπίδα ταιριάζει τή σύνεση στην εντέλεια, με τήν ευγένεια τής καρδιάς. 'Ο Φωστήρας έμψυχώνει τόν ύποκριτή λογιώτατο που κρύβει κατου από παχιά λόγια τίς πρόστυχες όρμές του και τ'ά χοντρά του ψυχόρμητα. 'Ο δάσκαλος είν' ένας ανθρωπάκος άρκετά παραξένος, ρουφημένος από τή φαγούρα τής βατσίνας του. 'Όσο για τ'ό μι-κρό 'Αντώνη, μου φαίνεται π'ώς καμιά φορά λογι-κεύεται άπανου από τ'ά χρόνια του.

Συμπαθήστε, αγαπητέ Κύριε, τ'ό ελεύτερο τής κριτικής μου' τουλάχιστο σ'α δείχνει αυτή τήν ει-λικρίνεια του έπαινου μου και τής βαθείας έχτιμη-

σης που μου έμπνέει τ'ό τόσο ήξιο και τόσο χρήσιμο ταλέντο σας.

Πάντα δικός σας
Ε. Clément
Καθηγητής στη Νίκαια.

ΤΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΤΑ ΛΟΓΙΑ

'Αντιφεγγίζω τή νυχτιά τ'ά γέρικα πλατάνια,
Τ'ά κυπαρίσσια τ'ά βουβά που φτάνουν ως τ'ά ούράνια.

'Αντιφεγγίζω τή νυχτιά τ'ά στοιχειωμένα κίστρα,
Και τ'ό φαγγάρι τούρανου τ'ό άπέραντο, και τ'ά στερα.

Στ'ά κύματά μου οι λυγρές έρχονται και λευκαίνουν,
Κ' οι κλέφτες τίς λαβωματιές στα κύματά μου πλένουν.

Κ' είμαι έτσι άτρόμητος γιατί μέσ' στο δικό μου ρέμα
'Έχει χυθή παλληκαριών κι άντρεπωμένων αίμα.

Κι όταν περν'ω τή λαγαδιά και βαριναστενάζω,
Τίς λάμψεις και τίς μάγισσες και τίς ζωθίες τρομάζω.

Κ' έχω ένα πλήθος σαστικιές κ' έρωτικές νυφούλες,
Τίς καλαμιές και τίς τίτις και τίς λευκές δαφνούλες!

ΛΕΑΝΤΡΟΣ Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

ΒΑΡΒΑΡΟΠАЗΑΡΟ

('Εκ τής εκκλήσεως τής 'Επιτροπείας προς έορτα-σμήν τής συμπληρώσεως τής τεσσαρακον-ταετίας τής δράσεως του κ. Χριστο-μάνου ως μύστου κτλ.).

'Εν τή μακροῦ ταύτη σταδιοδρομία περι-κλείεται εὐρύ στάδιον άπαύστου εργασίας και άκαταπονήτου δραστηριότητος, διαρ' όλλοι ηῦ-τέγησαν νά διανύσωσιν.

Σταδιοδρομία. Πίς σοφός βρήκε άφτή τή λέξη; 'Υποθέτω, ή άήδισ Μιστριώτης επειδή του μι'άζει. Μα δέ βλέπουν οι κκ. ύποφαινόμενοι τής εκκλήσεως π'ώς, αν σημαίνει τίποτα, σημαίνει «ά-μιλλα»—άφου κανείς δέν τρέχει στο στάδιο μοναχός του σαν τρελλός—κι έτσι π'ώς δέν τεριά-ζει του κ. Χριστομάνου; 'Η λέξη είναι τύπος καθαρεύουσας—ήχος δίχως νόημα.

έν τή σταδιοδρομία περικλείεται στάδιον. Τί άνοησία είναι άφτή; Π'ώς μέσα στο τρέξιμο θ'ά κλειστεί στάδιο;

άπαύστου εργασίας και άκαταπονήτου δρα-

ΘΕΣΣΑΛΙΚΑ ΔΗΓΗΜΑΤΑ

ΟΙ ΓΛΑΥΡΟΙ

('Η άρχή του στο περασμένο φύλλο)

— 'Όχι: κάνει τόν άρχοντα, αλλά και είναι— και δέν του τή δίνεις; τί κάθισα; 'Α, νά σου τή γύρευα ήγώ, τότε έπρεπε νά σκεφτείς.
— Θαλά φ'ας μπατσιές.
— Και σου βαστάει ή καρδιά νά με δείρεις, μπάρμπα Στάθη;
— Γιατί έχι;
— Σ'α σου τήν κλέψω καμιά φορά...
— 'Έλα πιε τ'ό κρασί σου.
— Θέλουν και προίκα αυτοί, μπάρμπα Στάθη!
— Κ' ή προίκα είναι στο σεντούκι.
— Κανένας σαν κ' έμένα θαλά σου πάρει τ'ό καί-κι μοναχά.
— Αυτός δέ γύρευε τίποτα.
Γύρισαν τήν κουβέντα.
— 'Έγώ νά σου π'ω, μπάρμπα Στάθη, γιατί

έκανα σύντροφος και με πονεί, τ'ό καίκι σου θ'ά σα-πίσει.

— 'Ας π'αι νά σαπίσει. Τί τ'ό θέλω! Πίσω τόν ήλιο!

'Αφηκε τ'ό Ζάχο και κίνησε για τ'ό χωριό. Στο δρόμο, στη μονοιά, στάθηκε και κοιτάζοντας κάτω, είδε ένα καλύβι μακριά από κάθε λιμάνι. Αυτού, φαντάστηκε, θ'άταν ή παράδεισος γι' αυτόν, νάχε και τ'ό Λενιώ γυναίκα. Και μι'α βάρκα δεμένη ή-ταν εκεί. Πάντοτε εκεί τήν έβλεπε' τ'όσον καιρό, πα-ράξένο, π'ώς δέν του τήν έκλεψε κανένας!

Παραπάνω, που ζύγωσε στο χωριό, βρήκε τ'ό Λε-νιώ.

— Καλημέρα, Λενιώ. Τί χαμπάρια;
— Καλά, καλώς ώρισες. Και ρωτούσε μι'α γει-τονισά σου για σένα.

— Ποιά, μαρή;
— Τ'ό Μαριώ ή γειτόνισά σου με τ'ά μαύρα μάτια.

— Τί μου τ'ά λές. Δέν τήν ξέρω. 'Έχω κοιτά-ζει άλλα μάτια απ' τ'ά δικά σου; Τί τήν θέλω ήγώ εκείνη, ήγώ είσινα αγαπάω.

— Μμ... ήτανε στις βρύσες και ρωτούσε πότε θ'ά έρθης.

— 'Αχ Λενιώ μου.

Τήν άρπαξε απ' τ'ά στήθια, κίνησε γελούσε και τή φίλησε δυό, τρεις φορές.

Πήγε στο σπίτι, βρήκε τή μάννα του να νέθει. Κάθισε στο παραθύρι κοιτάζοντας έξω. Λογάριαζε να π'αι στο σπίτι της, μόνο που φοβούνταν μήπως τ'άχε πει στη μάννα της.

Τόν ξάφνισε ή μάννα του σηκώνοντα τ'ό κεφάλι να ρωτήσει σαν άστεία,

— Μωρέ Κωσταντή, να μη θέλεις παντριά;
— Τί σούρθε και με ρωτάς;

— 'Όλο έξω σε γλέπω να κοιτάξεις. Πάλε κα-θώς ήρθες δέ μου μίλησες.

— 'Ιστορίες θέλεις τώρα να κάνουμε;

— Σέ γλέπω ήγώ. Τ'ά ταξίδια όλο γλήγορα, γλήγορα τελειώνουν.

— Π'ας στο δ'έβολο;

Σ' αυτά βγήκε μισοθυμωμένος, στο παζάρι πρώ-τα να ιδεί τόν κόσμο. Τόν καλωσόριζαν όλοι, αυτός σαν αφαιρεμένος τους μιλούσε. 'Ο Καμένος τόν πήρε παράμερα.

— Δέ σου τ'άλεγα ήγώ; Με γελούσες ήμένα. Θυμάσαι κάτω στο λιμάνι; 'Από τότε τ'άφικασαν. Τελειωμένα, δέν έχει, δώσε μου τ'ό χέρι σου, τήν πάθαμε και οι δυό.

— Τί πάθαμε; άκόμα δέν είναι τίποτα.

στηριγμότητος. Ρητορικός βυζαντινισμός από τους αναγουλικώτερος. «Έπρεπε να πούν το πολύ πολύ «άπαύστου και άκαταπονήτου εργασίας». Σημείωσε και πως το δραστηριότης δεν είναι καν άσπεία λέξη, αν κι' άρκετά κωμικία.

Εύρου στάδιον. Άλλη άνοησία. Το στάδιο είναι ένα στάδιο, μήτε εύρύ μήτε μη εύρύ. Κι' αν ακόμα με πανεπιστημιακή άδεια το φανταστικές μεταφορικά άλλότες μεγαλύτερο κι' άλλοτες μικρότερο, πάλι το μέγεθος του θα κριθεί κατά το μάκρος του, όχι κατά το πλάτος του. Κριμας να μη δούν την άνοησία τόσο φυσικομαθηματικοί υποφαινόμενοι!

Τώρα άς πάμε παραμπρός. σόν τη περί των χημικών φαινόμενων διδασκαλία έγνω να παρενέιρη ιδέας φιλοσοφικές, εις άληθή έγκυκλοπαιδείαν διαμορφώσας τα μαθήματα αυτού.

παρενέιρω σόν. Σόλοικο. Πρέπει να πεις παρενέιρω εις η παρενέιρω εν η παρενέιρω μεταξυ η παρενέιρω με δοτική μοναχά. Ω Κόντε Κόντε! τί τους άφίνεις;

έγνω να παρενέιρη. Άφτό θα πει «άποφάσισε να παρενέιρη» κι' όχι «ήξερε να παρενέιρη», όπως νομίζουν οι υποφαινόμενοι.

εις άληθή έγκυκλοπαιδείαν διαμορφώσας τα μαθήματα αυτού. Άφτό είναι υπερβολή άνάξια επιστημόνων. Πολύ σέβουμαι τον κ. Χριστομάνο, μα τα μαθήματά του δεν ήταν έγκυκλοπαιδεία, δηλαδή μάθημα όπου ξηγούσε όλες τις επιστήμες κι' όλες τις τέχνες. Και παρατηρήστε ως πού πάει η δασκάλικη υπερβολή. Δε λέν καν οι υποφαινόμενοι πως ο κ. Χριστομάνας διεμόρφωσε τα μαθήματά του εις οίονει έγκυκλοπαιδείαν, παρά εις άληθή! Μην άπορείτε όμως. Σά γραφεις καθαρέβουσα, αδύνατο να γλυτώσεις από το πομπώδικο κι' υπερβολικό σου κολνάει σά λώβα.

Άς προχωρήσουμε. ηδυνήθη να εξεύρη νέας ουσίας και νέας μεθόδους έρεύνης. Το έννοώ να εφεβρήκε ο κ. Χριστομάνος καινούργιους μεθόδους; μα πως γίνεται να εφεβρήκε καινούργιες ουσίες; Δε μένει, κκ. υποφαινόμενοι, παρά να μάς πείτε πως έπλασε και καινούργιους κόσμους εκ του μηδενός.

συγγραφεύς πρωτοτύπων ανακοινώσεων. Άφτό το ξενικό ανακοινώσεων είναι έχταχτο, όπως λένε. Σου θυμίζει τα ανακοινωθέντα του κ. Παπαδιαμαντοπούλου, άρχηγού του στρατιωτικού οίκου του βασιλέως.

έξησφάλισεν αυτώ την εκτίμησιν. Γιατί όχι

εαντώ; Γιατί το να ξέρεις πως υπάρχουνε διό αυτώ, το ένα με φιλή και το άλλο με δασεία, σε δείχνει πολύ σοφώτερο, παρ' α μοναχά δείξεις πως ξέρεις τόσο απλό πράμα καθώς το εαντώ. Άπό το την εκτίμησιν βγάλε το σόλοικο άρθρο.

ένισχυσε την δόξαν ου η Έλληνική ημών πατρεις δεν ύστερεί των διά της επιστημονικής έρεύνης και προόδου εκπολιτισθέντων εθνών. Άφτό δά είναι χοντρά ψέμα! Τι έννοούν οι κκ. υποφαινόμενοι; πως ο τόπος μας είναι τόσο πολιτισμένος όσο η Άγγλία, η Γερμανία, η Γαλλία, η Έλβετία, το Βέλγιο, η Ολλάντα, η Σουηδία; Πού το βλέπουμε; Στην επιστήμη του; Μα τότες γιατί τρέχουμε με τους σωρούς στη Δύση να σπουδάσουμε και τα ελληνικά γράμματα και τη θρησκεία μας ακόμα; Η το βλέπουμε στην πολιτική του προκοπή; Κράτος όπου σε δίδμισυ μιλλιούνα κατοίκους γίνονται από 400 ως 500 φόνι το χρόνο όχι μοναχά δεν μπορεί να παραβληθεί με τα κράτη που είπαμε (στη Λόντρα σε έξη εκατομμύρια κατοίκους μόλις γίνονται δέκα φόνι το χρόνο), παρά μήτε καν μιτοπολιτισμένο δεν είναι. Και μήτε ποτές θα πολιτιστεί όσο οι κκ. καθηγητάδες, άντις να λέν την άλήθεια, κολακεύουν με μαθηματικά κολακεία το έθνος και το δημαγωγούν ως δημαγωγοί επιστήμονες. Κι' έγραφαν τον πανηγυρικό τους οι φίλοι ίσα ίσα ότι είχαν γίνει οι Μανιάτικες δολοφονίες του Πειραιά!

υπό τε των μαθητών αυτών, της κοινωνίας του πνεύματος, και της πολιτείας. Τι θα πει άφτό το κοινωνίας του πνεύματος; Φαίνεται πως θα πει συνεπιστημόνων. Άπελσον άποτρόπαιε, τί γλώσσα!

ποιούμεθα εκκλησιν προς πάντας—να συνεισφέρωσι δι' αύθορμήτου έράνου. Άλλος πάλι σολοικισμός εδώ, το συνεισφέρωσι ως άριστος! Είναι να κλαίς το Πανεπιστήμιο. Έπειτα, παιδιά μου, συλλογιστείτε λίγο! Άφού κάνετε εκκληση, πως γίνεται πιά να συνεισφέρει ο κόσμος με αυθόρμητο έραιο;

τους μετερχομένους νυν το στάδιον του διδασκάλου η καθηγητού κτλ. Όλα άφτά δε σημαίνουν τίποτα άλλο παρά τους νυν διδασκάλους η καθηγητάς. Μα, φαίνεται, έπρεπε να ξαναπροβάλλει το περίφημο εκείνο στάδιο.

να συνεισφέρωσι ποσόν τι . . . δι' ου' ν' άποδείξωμεν. Να συνεισφέρει δηλαδή ο κόσμος, και ν' άποδείξουν οι κκ. υποφαινόμενοι! Είναι κωμικώτατο, και πρέπει ο Μιστριώτης να τους

σφύριξε την ιδέα. Μιά μοναχά άλλη φράση κωμικώτερη θυμάμαι, το «η δλοι να χαθείτε η δλοι να σωθούμε».

η παρ' αυτού στοργή εύρον ήχώ ευγνωμοσύνης. Άδύνατο τούτο, κκ. φυσικομαθηματικοί! Η ήχώ ξαναδίνει, ότι ακούστηκε, κι' έτσι της στοργής η ήχώ δε μπορεί να είναι παρά στοργή.

ιδρύοντες ύποτροφιάν άριστεύσαντος διά διαγωνισμού. Όποιος άγαπά τα κλασσικά και λέει «ποιούμεθα, πειραματίζωνται, έγνω, σύν» κτλ. δεν έχει δικαίωμα εδώ να πει άριστεύσαντος παρά άριστεύσαντος, μήτε διά διαγωνισμού παρά εν διαγωνισμώ.

εν τώ πνεύματι της παρούσης εκκλησίας. Βάι βάι ο ξενισμός!

Όμως, παιδιά, άηδίατα και καλύτερα να σταματήσω. Χαρίζω λοιπόν στους κκ. υποφαινόμενους μερικά τους άλλα άριστουργήματα. Χαλάλι τους.

Υποφαινόμενοι είναι οι ακόλουθοι:

Γ. Χατζίδας (φυσικά άφτός έγραψε την εκκληση το καταλαβαίνεις από το ύφος που σε φλεμώνει απ' άλάργα σαν καμένο θιάφι), Μερκούρης, Άργυρόπουλος, Δαμβέργης, Βάφας, Σάββας, Κατερινόπουλος, Κομνηνός, Ζέγγελης, Άθανασιάδης, Ζαχαρίας, Βαρούνης, Ματθαίοπουλος, Λαζαρίδης, Κοנוπισσόπουλος(ς), Κολιναάτης(ς), Γιανόπουλος, Δραγούμης, Δραυνίδης, Ζαλοκώστας, Παλιασσίας (πολύ περιεσπύνομα), Μπασσάς, Ρουσόπουλος, Καρζής, Μαρινόπουλος και Ψαρμιαλόπουλος.

ΛΕΚΑΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ

ΙΒΑΝ ΤΟΥΡΓΚΕΝΙΕΦ

Θαυρώ, πως δε θα εΐτανε άνωφέλετο, μια φορά που τ' άπεφάσισα να δώσω στον αγαπημένο μας «Νουμά» κάμποσα δηγήματα του Τουργκένιεφ στη γλώσσα μας, να γραφώ λίγες σημειώσεις ιστορικές για το μεγάλο συγγραφέα. Ο Ίβάν Σεργκούγιεβιτς Τουργκένιεφ γεννήθηκε στο Όριλ στα 1810. Ο πατέρας του εΐτανε στρατιωτικός και είχε παντρευτεί μια γυναίκα πολύ μεγαλύτερη του στα χρόνια μόνο γιατί είχε μεγάλη προικία. Από το γάμο αυτόνε γεννηθήκανε δυο παιδιά. Το δεύτερο ήταν ο Ίβάν. Λίγα χρόνια ύστερα από τη γέννηση του

— Τι πάει να πει: δεν είναι τίποτα; Δεν ξέρεις και γι' αυτό λές. Δε με πιστεύεις έμένα;

— Άμ, έγω αν είχαμε και την παραμικρήν έλπίδα, δε θα σου λέγα τίποτε. Αυτοί, βρε παιδί μου, έχουν εργολαβία και ραβασάκια όλη μέρα. Τους ξέρει όλος ο κόσμος. Δεν ξέρω τί να λέει ο πατέρας της, μα δε θα τόμαθε ακόμα. Και να ιδείς, όπου κινήσει να πάει αυτή, μπροστά αυτός. Όπου πάει αυτός, μπροστά του αυτή. Τώρα να μη λέμε λόγια, έχτες όλη μέρα τον παραμόνευα στο καφενείο. έφευγε αυτός, πήγαινε σ' άλλο μέρος, από κοντά κ' έγω, μα χωρίς να με βλέπει. Λοιπόν μια στιγμή κάνεις να βγει παραπέρα, πάω κ' έγω να σου κι αυτή σά νάχαν μιλημένα. Έ, είναι δουλιές αυτές;

Ο Σύρμος τον άφισε συλλογισμένος. Τώρα έπρεπε να πάει στο σπίτι τους. Μα τί τους ήθελε; θα του λέγε η μάνα της—το φαντάζονταν με τί τρόπο—ε καμήνε Κώστα, καλά τα καταφέραμε το σπίτι το φτιάσαμε, γαμπρό πές κάνουμε, αν σε θέλει ο γαμπρός, σε κάνουμε και κουμπάρο. Ός τόσο όμως τον πονούσε η ψυχή του να περάσει και πέρασε. Δεν μπορούσε να πιστέψει για το Λενιώ πως τάχε μ' άλλον. Κι αυτή ήταν στο παραθύρι άνάμεσα στα λουλούδια. Σκαλίζει και ποτίζει τα, Κόφτει τα σάπια φύλλα και τα πετάει. Έβλεπε τον Κώστα, γέ-

λασε και μαζί με τα φύλλα γκρίμισε κ' ένα κριμέζι γαρούφαλο.

Τότε πήρ' άπόφαση αυτός. Προχώρησε ως ένα διάστημα και γύρισε πίσω. Αυτή ήταν στην πόρτα για να την κλείσει και στάθηκε να ιδεί ποιός θα περνούσε, πούχε ακούσει τα πατήματά του. Πρόφτασε αυτός και της έρριξε στα χέρια ένα χαρτίκι. Της έγραφε: «αν μ' αγαπάς, το βράδυ που θα πές στις βρύσες βγες ως το ξωκλήσι για λάχανα να τα πούμε καλλίτερα, θα σε περιμένω το δίχως άλλο». Κ' είχε πάντα το νού του στη βάρκα την έρμη. Άπό κείνη την ώρα γύριζε απ' τις βρύσες ως το ξωκλήσι ίσα με το βράδυ, μα αυτή δε φάνηκε καθόλου. Και τις άλλες δυο μέρες πήγαινε απ' τον έναν στον άλλο δρόμο, που έλπίζε να τη βρει, του κάκου όμως. Μια στιγμή που είδε το Γιάννη το πλουσιόπαιδο, χαμογελάει τούτος σά να του λέει, κάτι ξέρω για σένα.

Είχε άπελπιστεί: πέρασαν ακόμα κάμποσες μέρες, δεν την είχε δει, το σπίτι της, πέρασε, ήταν κλειμένο. Κάποτε την ξαγνάντεψε αυτή μα ήταν από κοντά κ' η μανιά της του φάνηκε να τρέξη να δώσει τη γριά και ν' άρπάξει το Λενιώ. Η βάρκα η δεμένη πάντα θα περίμενε. Τότε από ξεχωριστούς δρόμους φάνηκαν ο Γιάννης κι ο Καμί-

νος. Ήρθαν σιμά στο Σύρμο κι άνοιξαν κουβέντα. Τούτος ακολουθούσε ακόμα το Λενιώ με τα μάτια, ώσπου χάθηκε.

Καμ.—Νά, Κώστα, τί παιδιά θέλει το Λενιώ σαν το Γιάννη—Έ τί άποφάσεις λοιπόν, Γιάννη; θα το πάρεις;

Σ.—Τί ν' άποφάσεις; στο χέρι του είναι: άφού δεν τον θέλει. Θα πάρει λέει γιμιντζόπουλο.

Καμ.—Άχ τον θέλει, τον θέλει, Κώστα μου, τον αγαπάει.

Σ.—Μπορεί να τον θέλουν οι γονοί της. Αυτή όμως όχι. Ρώτα και τον ίδιον να σ' το πει.

Γιάν.—Έγω δεν την παίρνω χαλάλι σας.

Καμ.—Γιά το Θεό, Γιάννη μου, τί είπες; ήτανε σωστά;

Σ.—Άμ' αυτό το χαλάλι σας θα το ιδούμε. Δε θα σου την άφίσουμε έτσι να την πάρεις. Κι να ξέρεις, από μένα όχι από άλλον κανένα.

Γιάν.—Πάρ' τη. Κώστα, δεν τη θέλω, πάρ' τη. Να μη μετανιώσεις μοναχά.

Σ.—Έγω θα την πάρω και θα ιδείς που δε θα μετανιώσω.

Γιάν.—Άν θέλεις να πώ και κανένα καλό λόγο. Γιατί, πιστεύω, δε θα σε θέλουν!

Καμ.—Νά λέγεται. Μα φτάνει να μην την

δευτέρου παιδιού του ο πατέρας έδωκε την παραίτησή του από το στρατό και πήγε με τη φαιμελιά του να ζήσουν σ' ένα χωριό πολύ κοντά με το Μιτσένσα.

Εκεί περνούσαν τα παιδικά του Ίβαν χρόνια σε μιάν εύτυχη μόνον μοναξιά και λευτεριά. Ακολουθούσε από το πρωί ως το βράδι τους κυνηγούς, έτρεχε στους κάμπους ακούγοντας με τη θέρμη και τη δίψα της νιότης και της Ζωής που πλημμυρούσαν μέσα του κάθε δήγηση.

Λίγο-λίγο τα μάτια της ψυχής του άρχισαν να χαιρετίζουν κάποιο μεγάλο ζώπνημα, μια κατάχτηση, που άπλώνονταν μέσα του άρχα και που τον έκανε να προσέχη και στο παραμικρό κελεύσμα. πουλιού και να σαστίζει και στο πιο άναλαφρο φυλομουρμούρισμα.

Τα χρυσά λειβάδια με τα στάχυα και τα δάση με τις δαργυρές λεικές, που άπλώνονταν ως άπεραντη θάλασσα μπροστά του, άρχισαν να τον δένουν σε μια βαθιά Αγάπη, από κείνες που κυβερνάνε δλακέρη τη Ζωή μας, με τη Φύση.

Τέλειος χαρακτήρας, υπόφερε με θυσία τις κακοτροπιές του πατέρα του και τις γκρίνιες της μάνας του. Όφελήθηκε άληθινα από τους δασκάλους, που η οικογένειά του του παίρνει όπως κανανε τότες όλες οι καλές οικογένειες στη Ρουσία φέρνοντας δασκάλους για τα παιδιά ιδίως από τη Γαλλία και την Ίταλία. Στα 1817 η οικογένειά του πήγε στη Μόσκα κι ο Ίβαν μπήκε εσωτερικός σ' ένα σχολείο για να εξακολουθήσει άργότερα τις σπουδές του στο Πανεπιστήμιο. Στα 1833 πήγε στην Πετρούπολη όπου πέθανε ο πατέρας του. Από τότες ο Ίβαν κι ο άδελφός του βρίσκονταν σ' ένα άδιάκοπο μαρτύριο με τ' άβάσταχτα νεύρα της ιδιότηπης μάνας τους.

Αφού έδωκε τις άπολυτήριες ζέτασές του (1837) τον άλλο χρόνο ο Ίβαν, όπως είτανε μόδα τότες σε όλα τα παιδιά της χριστοκρατίας, πήγε στη Γερμανία να τελειοποιήσει τις σπουδές του. Η φιλοσοφία τον τραβούσε και σπούδαζε με πάθος το Χέγκελ. Περισσότερο όμως τον τραβούσαν ο ξένος πολιτισμός, που η πατρίδα του όλο-ελα στερούσαν.

Στα 1841 γύρισε στην Πετρούπολη για τις διδαχτορικές ζέτασες, μα άλλαξε γνώμη και μπήκε υπάλληλος στο Υπουργείο των Έσωτερικών. Από τότες άρχίζουν τα πρώτα γραψίματα του Τουργκένιεφ. Δημοσίεψε πρώτα δυό τραγούδια που του κέρ-

δισαν τη φιλία και την έχτιμηση του μεγάλου κριτικού Μπιελέυσκι, που η γνώμη του είτανε νόμος για τη Ρουσία τότες. Έζησε στην Πετρούπολη ίσαμε τα 1847 γράφοντας στίχους και δένοντας φιλίες με πολλούς καλλιτέχνες. Βρίσκονταν στην εποχή την κρίσιμη, που κάθε μεγάλο πνεύμα έρχεται στις άρχές, όταν η ψυχή μας, που δεν έχει βρή ακόμα το δικό της δρόμο φέρνει δλόγυρα άνήσυχη τη ματιά, άχόρταστη, διψασμένη, έτοιμη να όρμησει, να φτερουγίση προς το δικό της κόσμο τον άπεραντο, που λίγο-λίγο άρχίζει να ξεσκεπάζεται.

Στην εποχή που πλημμυρισμένοι από ζωή και νειότη νοιώθουμε μέσα μας να χτυπάνε τα φτερά του πνεύματος.

Στα 1847 έγραψε μερικά δηγηματάκια ύπογράφοντας τα με τα δυό γράμματα Τ. Α.

Τα δεχτήκανε μ' ένθουσιασμό κι' όλος ο κόσμος έρχισε να ρωτάει ποιός είν' αυτός που κρύβεται πίσω από το τα δυό ψηφία. Λίγο κατόπι έφυγε για τη Γερμανία και εξακολούθησε να δημοσιέση χωριάτικες ιστορίες με τον τίτλο: Ιστορίες ενός κυνηγού. Τον τίτλο αυτό διατηρήσανε τα δηγηματά του και κατόπι όταν βγήκανε σε τόμο (1852).

Μ' αυτά τα δηγηματά η δόξα του άπλώθηκε και η φήμη πετώντας έρχισε να σαλπίζει στον κόσμο τη γέννηση ενός μεγάλου Ρούσου συγγραφέα.

Το βιβλίο αυτό είτανε ένας μεγάλος σταθμός για τη Ρούσικη φιλολογία και για τη Ρούσικη ιστορία.

Η Κυβέρνηση άνησυχούσε μ' αυτόν τον συγγραφέα, που άρχισε να της γίνεται ενοχλητικός, και ζητούσε πρόφαση να τον ξεφορτωθή. Και περίσταση δεν άργησε που ήθερε τέτοια πρόφαση. Ένα γράμμα, που ο Τουργκένιεφ έγραψε για το θάνατο του Γκογκολ, γίνηκεν άφορμή να τον ξορίσουνε στα χτήματά του.

Μα την κατάχτηση, που το βιβλίο έκανε, τίποτα δεν μπορούσε να την άντισκόψη. Και δεν είταν μονάχα για τη μεγάλη του φιλολογικήν άξια, μα γιατί φανέρωνε μια ιδέα πουχε γουρμάσει πια στις καρδιές όλων, γιατί την έφερνε σε φώς και γιατί μιλούσε σε κείνο το βιβλίο όλη η ψυχή της Ρουσίας.

Η ιδέα αυτή είτανε η φρίκη της δουλείας.

Κι' άλλοι συγγραφιάδες σε έργα τους μιλούσαν για την άπανθρωπιά αυτή, μα κανένας σαν τον Τουργκένιεφ δε μ'ε παρουσίασε την ψυχή των δούλων και των χωριάτωνε τόσο φωτεινά και ζωντανά.

Και για τούτο όσο βαθιά είναι η ύποβολή του βιβλίου του γι' αυτήν την ιδέα τόσο και βουθή, κρύφια. Καμμιά ρητορική. Ο άναγνώστης βλέπει τα πράματα και του χωριάτη την κατάσταση τόσο φωτεινά, που άμέσως και η αίτια του ξανόγεται.

Κι' έτσι μόνο πιτυχάινεται μια άληθινή επανάσταση στις καρδιές: όταν το βιβλίο δεν κυβερνείται παρά από την Τέχνη, πούνα η Άλήθεια.

Σ' αυτό το βιβλίο καθώς θά δητε ο Τουργκένιεφ μ'ε ζουγραφίζει όλα τα πρόσωπα, που άπαντάει στο δρόμο του ένας κυνηγός μουζικους, νοικοκυραίους, άριστοκράτες, πλούσιους, καταστραμμένους, φρόνιμους, τρελλούς, δηλαδή όλον τον κόσμο της πατρίδας του με την πιο θαυμαστή λεπτότητα.

Και είναι το βιβλίο αυτό που περισσότερο από κάθε άλλο έφερε την άπολευτέρωση των δούλων.

Στην έξορία του έγραψε λίγο, μα μελετούσε, όσο που επί τέλους του δόθηκε χάρη στα 1854 και ξαναγύρισε στη Γερμανία για ν' άνταμώσει την οικογένεια της τραγουδίστρας Πολίνας Βιαντνί, που δεν άφησε πια για πάντα. Από τότε ζούσε πότε στη Βάδη και πότε στο Παρίσι μη πηγαίνοντας παρά σπάνια στην πατρίδα του, όπου ο λαός τον δέχονταν ως πατέρα του.

Όσο κι' αν ζούσε μακριά, τόσο πάντα τα μάτια του προς την πατρίδα του ύψωνονταν και κάθε σελίδα του γι' αυτή γράφονταν. Στα 1856 φάνηκε το πρώτο του ρομάντσο. Ξακολουθούσε να γράφη κι' άλλα ρομάντσα και μέσα σ' ό,τι έγραφε έβλεπε κανείς το μεγάλο του πόθο και τη λαχτάρα για την κατάργηση της δουλείας.

Και η μεγάλη αύγή έφτασε στα 1860. Όλος ο λαός άνάπνεψε. Η λευτεριά ξάπλωσε παντού το φώς της.

Αυτή η μέρα, που τόσοι και τόσοι και πριν από τον Τουργκένιεφ άντικρύζανε σαν το μεγαλύτερο δειρο.

Τον ίδιο χρόνο έγραψε και το ρομάντσο του «Πατέρες και παιδιά», όπου έπλασε το περίφημο πια πρόσωπο του Μπαζαρόφ.

Από τότες κυκλοφόρησε και γίνηκε της μόδας μια παλιά κι' αφισμένη λέξη: μηδενιστής.

Τέτοιος είτανε ο Μπαζαρόφ. Ένας επαναστάτης, που δε σέβεται τίποτα, που δεν πιστέβει σε τίποτα.

Ένας Ρούσος παραγμισμένος με κακοχωνεμένες γνώσες από τα Γερμανικά Πανεπιστήμια. Ένας

πάρεις εσύ και λογαριάζομαστε ύστερα εμείς οι άλλοι. — Όπου λές, Κώτσιο, περνούσε μια μέρα το παιδί από δω. Λοιπόν άμα τον είδε αυτή πετιέται όζω, ο Γιάννης ήταν προσπερασμένος δεν είδε τίποτε, πετιέται λοιπόν και φωνάζει: τη φιλενάδα της: Μαριώ, τρέξε να ιδείς, πέρασε κείνος.

Γιάν. — Πότε;

Καμ. — Άμ' δε θυμάσαι λοιπόν; Κείνη τη μέρα...

Σ. — Τι τα θέλετε τώρ' αυτά, άφήστε τα.

Καμ. — Άύριο ήθετε στο παγκύρι, βρέ παιδιά, θάνα κι αυτές, είδα που τοιμάζονταν σήμερα.

Παγκυριώτες γεμάτος ο μικρός κάμπους με τις ελιές και χύνονταν σαν κύματα στους μώλους, μα καρτερούσαν να πέσει ακόμα ο ήλιος για να βγούν στις βόλτες. Τα καίκια δεμένα στη σειρά. Ο μπάτης τότες άρχιζε να φυσάει. Άξαφνα ο Σύρμος στοχαστηκε πίσω απ' τα πυκνά σαν καλαμιώνας κατάρτια τον Καμένο. Είχε πηδήσει στο καίκι του Ζάχου κ' έκανε παννιά. Η Ζάχουνα μέσα και το Λενιώ. Σαν κλέφτης, σαν άρπαγας κοιτάζει γύρω κι άλαργεύει. Έδώ φωνές και βοές. Ποιός να τον

δει. Και τόσα βουνα κι άκρογιάλια είν' έτοιμα να τον δεχτούν. Νάχε κείνη τη στιγμή το Ζάχο να τον βρούει: πηδούσε κι αυτός σ' ένα τρεχαντήρι άνερώτητα μ' ένα παιδί ακόμα και μόλα! Το καικι του Ζάχου όμως είχε κινήσει πλειά. Έρχονται οι σπλάθες της στεργιάς, μελανιάζουν τη θάλασσα: φούσκωσαν τα παννιά του, έγχειρε και πάει κόβοντα άσπρον άφρό.

Ο Σύρμος ισάρισε παννί, άμα ξέφυγε απ' τα καίκια, άπαξε τα κουπιά, μα λιγοθυμάει: τ' άγέρι και στάθηκε η καίκα όρθή, μεγαλόπρεπη.

Όταν ξανόιξε τον κάβο, ο μπάτης του δέρνει δροσερός το πρόσωπο και του άνεμίζει τα μαλλιά. Τα κύματα άνεμίζουν το καικι τραγουδώντα. Νά και τ' άλλο καικι πέρα στο πέλαγο, περήφανο κι άδιάφορο κοιτάζει να πιάσει τον κάβο. Τόσο μακρος τους χωρίζει. Πώς θα λαχταράει ο Καμένος άγγιζοντας την άντικρυνη στεργιά! Τώρα θα στρίψει τον κάβο, να γίνει άφαντος. Ποιός να τον φτάσει! Μα να! τί κάνει; Γύρισε πίσω!

— Φτού τον κουτό!

Σιμώνει ο Καμένος, περνάει από δίπλα, απ' τη χαρά του πηδάει.

— Όρτσα, καπετάνιο, φωνάζει στο Σύρμο.

— Τώρα να σου δείξω γά. Τήρα μόλα. Γύρισε

κι αυτός καταπάνω του. Τον κυνήγησεν ως το λιμάνι. Πάλι πρόλαθε και γύρισε πρώτος κατά το πέλαγο ο Καμένος. Μια στιγμή άργότερα ο Σύρμος. Ο άέρας δυνάμωνε κ' έστρωνε, το καικι του πετούσε.

Τα δυό καίκια λαχταρούνε σκάβοντας τη θάλασσα με τις πλώρες. Στις πρώμες τους φυσομανούν τ' άφριά. Οι γυναίκες άναγαλιάζουν βλέποντας τα καίκια να παραβγίνουν. Μα ο Καμένος άρχισε να στενοχωριέται και χαμογελάει πικρά.

— Θέλει να μ'ε πάρει το σουφράν. Μα δε θά το φάει αυτό.

Άγχλια άγάλια ύστερα μ' όρμη χύμηξε το δεύτερο σά μεθυμένο. Το παννί του πρώτου σπαράζει σα φτερούγα πουλιού. Το τιμόνι τρέμει στα χέρια του Καμένου.

Η βοή της θάλασσας κι' τ' άνέμου και το μουγγρητό των καίκιων τους ζώνει, τους μεθάει. Ο Σύρμος γέλασε άγρια: το χέρι του σίδερο στο τιμόνι: ένα κράχ το μαντεύουν όλοι και κλειούν τα μάτια.

— Βρέ για όνομα του Θεού, λείει ο Καμένος και τραβάει το τιμόνι να του δώσει γιομάτα. Μαζί όμως κι ο Σύρμος. Το διάκι έφυγε απ' τα χέρια του Καμένου.

καθαρός θεωρητικός, που γι' αυτόν δεν υπάρχει ή αρμονία μεταξύ της σύλληψης και της εκτέλεσης.

Κατόπι ακολουθήσανε άλλα του έργου, που αποτέλεσανε στο τέλος, σύμφωνα με την τελευταία Ρουσσική δημοσίευση, δέκα τόμους, που περιέχουνε ρομάντσα, δηγήματα, δραματικά δοκίμια και κριτικές.

Κανένας ξένος δε διαβάστηκε και δε θαμάστηκε τόσο πολύ στη Γαλλία όσο ο Τουργκένιεφ, που οι Γάλλοι τον θεωρούσαν σχεδόν δικό τους.

Η γλώσσα του στο πρωτότυπο, όπως λένε οι κριτικοί, μιὰ γλώσσα που πρώτος αυτός μεταχειρίστηκε με τόση αξιότητα κι επλούτισε τόσο, μάς καθρεφτίζει όλες τις καλλονές της παρθένιας γής, μάς φέρνει όλα τα άρώματα των σπάνιων ανθών της πατρίδας του και τρέχει ελεύθερη, διάφανη, όμοια με τὰ μεγάλα της Ρουσίας του ποτάμια.

Βλέπουμε με τον λεπτότερον τρόπον την ειρωνεία του για τή ζωή της ρουσσικής αριστοκρατίας, που φτάνει σε σάτυρα στο έργο του. Ο «Καπνός» (1867), όπου περνάει η ζωή ή ψεύτικη των αριστοκρατών στα μπάνια στο εξωτερικό και στα μέρη που περνάνε για διακίεδαση.

Το τελευταίο του έργο εΐτανε η «Παρθένα Γής» (1877), που δημοσιεύτηκε πρώτα γαλλικά στη φημερίδα την παριζιάνικη «ο Χρόνος» και ύστερα βγήκε σε τόμο ρουσσικό, μη βρίσκοντας κανένα εμπόδιο από τη λογοκρισία.

Η τελευταία του επίσκεψη στη Ρουσία εΐτανε στη Μόσκα, όταν πήγε στις γιορτές για τον Πούσκιν, κι' ο κόσμος τον δέχτηκε με συνέπαρα και οι φοιτητάδες του ξεζέψανε τ' άμαξι.

Έγραφε αρκετά χρόνια στο Παρίσι, μεταφράζοντας ο ίδιος ή επιβλέποντας τις γαλλικές μεταφράσεις κι' έχοντας φίλους όλους τους διαλεχτούς καλλιτέχνες τον Προσπέρ Μεριμέ, τον Άλφονς Ντωντέ και το Φλωμπέρ, που αγαπούσε και θαμάζε ξεχωριστά.

Πέθανε στο Μπουζιζιάλ κοντά στο Παρίσι στις 3 του Τρυγητή 1883.

Μια μέρα πριν πεθάνη έγραψε ένα γράμμα στο φίλο του Τολστόη, μιὰ διαθήκη που του άφινε σαν πατέρας τή φροντίδα για τὰ γράμματα και το καλό της αγαπημένης του πατρίδας. Κι' άφρινοντας την ενέργειά του και την άγάπη του στα χέρια ενός γίγαντα κοιμήθηκε ήσυχος, ενώ η πατρίδα του ανοίγει την πλατιά και παρθένα άγκαλιά της για να δεχτή τον ώραίο νεκρό, τή χιονισμένη άγκαλιάαυτής της θα-

μαστής χώρας, που ο μεγάλος συγγραφέας την εκλείνει δλάκερη μέσα του.

Άφησε άπαρηγόρητους όλους τους πατριώτες του, μα περισσότερο κεινούς που τον γνώρισαν, που γνώρισαν τή συμπονία του και βοήθεια για κάθε δυστυχισμένο και που στο ψηλό του κορμί, στα βαθύ του ώραϊα μάτια και την τραχύά φωνή, που σου θύμιζε Ρούσσο χωριάτη, έβλεπες τον άντρα που ένσάρκωνε τή μεγάλη ρουσσική ψυχή και που στη φωνή του μιλούσε όλη του ή πατρίδα.

Κέρκυρα.

INTA ΓΑΡΤΖΩΝΗ

ΠΑΡΑΚΑΛΙΟ

Φύσηξε κακός άγέρας
Φύσηξε βοριάς
Κι όλα τάνθηια συνεπαίρνει
Τής καλοκαιριάς.

Πιο σιγά, βοριά μου, φύσα,
Σε περικαλώ
Κ' εγώ μήπως τον κρυφό μου
Χάσω θησαυρό.

Γιατί ανδίζον κι από μένα
Μέσα στην καρδιά
Τα τραγούδια, τα λουλούδια,
Μόσκος και χαρά.

ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟΣ

Τί νάν την κάνεις την γραφή,
Που δέ μιλεί το γράμμα;
Σου γράφω με τὰ κλάματα
Κι όλα μου σβιούν τὰ γράμματα.

Άνήξερος κι ανήμπορος
Περνώ στα μάβρα ξένα
Στο νοῦ μου έσένα βάζοντας
Και σένα λογαριάζοντας.

Και με τὰ μάτια σου γιαλού
Την άκρη καρφωμένα
Σου στέλω χαιρετίσματα
Με του βοριά τὰ κύματα.

ΒΑΡΑΕΝΤΗΣ

— Μή για το Θεό, μς επνίζεις.
— Πώ, πώ μαννάκια μου.
— Σκύλλε.
Μά πριν ιδούν καλά, το καΐκι του Σύρμου περνούσε από δίπλα τους δίνοντας ίσκιο φόβου. Η πρώτη του βουλιάζει τή θάλασσα και γλιστράει.
— Μά παλαθός είσαι; θέλω να ξέρω; θαλά μς πνίζεις.
— Όχι άλλο τίποτα, μόνο μς βλέπουν κι απόζω και γελούνε, λεί ο Καμένος.
— Ένας γαμπρός θαλά πάει χαμένος.
— Ένας γαμπρός και... Καλά εμείς!... το καΐκι;
— Δεν έχει ανάγκη απ' το καΐκι ο γέρο Ζάχος. Έσας σς γλύτωνα.
— Άνοιξε κατά το πέλαγο τὰ κύματα σηκώνονταν όρθά. Πάνω απ' το τραγούδι τους ακούονταν το βουητό του μπάτη. Πιτσιλιζαν σταξίες άπάνω τους βαδιασμένες μ' άρμύρα.
— Έφτασε μισοπελαγίς, έβαλε δίπλα το τιμόνι. Κόβεται ο δρόμος του καΐκιού κι ακούεται μόνο ή θάλασσα. Τό καΐκι πηδάει από πλήρη σε πρώτη καπά τον ουρανό. Έπεσε το παννί τεμασμένο. Έβαλαν το κουπί, γύρισαν το παννί απ' τήν άλλη πάντα φουσκώνει, και πάλι κινούν.

Ο Καμένος έφτασε κι αυτός άνοιχτά. Ο μπάτης άγρίεψε τώρα και τὰ κύματα έχουνται φοβερά. Έφτασε ένα μεγάλο κύμα σκάζει και χύνεται ως τὰ κατάρτια. Το καΐκι σκαμπανεβάζει μ' όρμη και γονατίζει μες τους μελανούς τάφους. Τὰ μπούνια του παίρνουν θάλασσα. Το ποσκίρτισμα τους ραντίζει όλοένα με ψιχάλες σά βροχή. Έπεσαν στ' άμπάρι οι γυναίκες και σκούζουν.
— Έ καλά θά τὰ γυρίσουμε. Τή μπουρίνα λυστε ένας, ποιος θά βάλει κουπί;
— Ποιος; έσύ που μς έφερεις.
Σαστίζει ο Καμένος και κοιτάζει τότε τήν πρώτη, τότε τήν πλήρη.
Σιωπή βαστάει πάλι. Μόνο δεν παύει το πνίσιμα της θάλασσας. Σκαζουν τὰ κύματα και τινάζουνε σά χαϊτες τον άφρό.
— Μς επνίζεις! Ποῦν' ο γέρο Ζάχος να σε ιδεί, θά σε σκότωνε.
Μπου... πάλι βουίζει ο μπάτης άγριος: τὰ κύματα χορεύουν.
— Για όνομα Θεού, πνίκαμε.
— Σιωπάτε, διάβολος να μς πάρει. Δεν τὰ παίρνει το καΐκι.
Τραβάει κουπί με δύναμη ώστε να σπάσει και τρέχει στην κουδέρτα να γυρίσει το παννί κοιτάζει

Ο ΝΟΥΜΑΣ
ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ
• ΣΥΝΤΡΟΜΗ
Για τήν Ελλάδα Λρ. 10.—Για το Έξωτε-
ρικό φρ. χρ. 10
20 Λεφτά το φύλλο Λεφτά 20
ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στα κιάσκια της Πλατείας Συντάγματος, Όμόνοιας, Υπουργείου Οικονομικών, Σταθμού Τροχιόδρου (Όφθαλμιατρείο), Σταθμού ύπόγειου Σιδηρόδρομου (Όμόνοια), στο καπνοπωλείο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα, Έξάρχεια) στα βιβλιοπωλεία «Έστίας» Γ. Κολάρου και Σακέτου (όδός Σταδίου, άντικρύ στη Βουλή).
Η συντρομή πληρώνεται μπροστά κ' είναι ενός χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ
Κ Α Ι
ΠΡΑΜΑΤΑ
ΚΑΠΙΟΣ

γεροντάκος βλέποντας ένα δειλινό στον περιπλατο τὰ παιδιά ενός Υπουργού μας, κάτι όμοιφα και χαριτωμένα μικράκια που σοβαρά σοβαρά βαδίζανε πλάι της νταντας τους, γέρισε κ' είπε του συντρόφου του:
— Νά οι μέλλοντες τύραννοι της πατρίδας μας.
— Τὰ παιδάκια; Και τί έχεις να φοβηθείς απ' αυτά για να τὰ λες τυράννους;
— Έγώ; Τίποτα! Μά συλλογιέμαι τὰ καημένα τάργονάκια μου που θά τυραννηθούν αύριο απ' αυτά, καθώς τυραννιούμαστε σήμερα εμείς απ' τον πατέρα τους!
Τὰ λόγια του άγαθού γεροντάκου ηρθε προχτές ο γιός του Ράλλη να τὰ βεβαιώσει. Ο κ. Γιός, άξιος γιός του πατέρα του, σε κά πιο λόγο εκλογικό πουβγαλε στους άγαπητους συμπολίτες, δε ντρούπηκε να πει μαζί με τόσες άλλες συννηθισμένες ψευτιές και τήν πιό και το τιμόνι. Το καΐκι δεν μπορεί να γυρίσει κοιτάζει τότε τὰ κύματα μ' άπελπισία ρυσώντα.
— Μπε γύρισε, γύρισε να πάμε έξω.
Ο Καμένος βρίζει.
— Καλά, τί κανω εγώ τόσην ώρα; Νά, δεν μπορούμε να τὰ πάρουμε στα όρστα; αν τὰ πάρουμε στα πόντζα καλά είμαστε, άδεμή καλό πνίξιμο.
Τελευταία ρούσκωσε το παννί και κινήσε το καΐκι για το λιμάνι.
— Άχ, Λενιώ, έσύ τὰ φταΐς όλα, λεί ο Καμένος, χαμογελώντας ύστερα απ' το φόβο του.
— Τί φταΐει το κορίτσι, ξεπατωμένες είς' άνίκανος έσύ.
Του Σύρμου το καΐκι έτρεχε αυτή τή στιγμή μες το λιμάνι. Οι δυο στεργιές ξεδιπλώνονται κι άπλώνονται να τ' άγκαλιώσουν στη γαλήνη τους. Τώρα τανούσαν τὰ παννιά τους τα πολλά καΐκια κι άνοίγονταν για βόλτες στο πέλαγο. Ο Σύρμος άραζε το δικό του και βγήκε έξω νύχτωνε και κινούσαν να φύγουν πλησίασε κατά τή φαμελιά του Ζάχου.
Η μαννιά του Λενιού είχε έναν μπόγο να πάρει.
— Στάσου, μαννιά, να σε βοηθήσω.
— Έλα. Στο γάμο σου.
— Έρείς, αλήθεια; να σε κάνω μαννιά;

χοιρική κι αδιάντροπη ψευτιά, πώς δηλ. ο κ. Θεοτόκης είναι ο ΗΘΙΚΟΣ ΑΥΤΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑΣ του Ντεληγιάννη.

Και οι «ἀγαπητοί συμπολίται» χειροκροτήσαν το ρήτορα κι ο μπαμπάκος του θάν τονέ γλυκοφίλησε το βράδι και θά κοιμήθηκε με τη συνείδηση αναπαμένη πώς δίνει από τώρα στην πατρίδα ένα αξιο διάδοχο του και σωτήρα της

Τέτιους πατέρες είναι νάν τους ζηλεύει κανείς, και τέτιους γιούς νάν τους καμαρώνει, και τέτια πατρίδα νάν τη μακαρίζει που ετύχησε να αποκτήσει τέτιους σωτήρες που να σκοτώνονται όχι μόνο πώς να τη σώσουν οι ίδιοι, όσο ζούνε, μα πώς νάν της εξασφαλίσουν σωτήρες και για το μέλλον της.

Κοίμα μοναχά που ο μακαρίτης ο Ντεληγιάννης πέθανε ανύπαντρος και δεν μπόρεσε να φέρει απογόνους του. Αν ο κ. Γιός του Ράλλη μās υπόσκειται τόσα, φαντάζεστε πιά τί μπορούσε να βγει ένας γιός του Ντεληγιάννη!

ΕΝΑ

έξοχο καθαρευουσιάνικο μνημείο δημοσιεύτηκε στην «Πατρίδα» της περασμένης Κυριακής, που μοναχά αυτό είναι άριστο να δείξει το ρεζιλέμα που παθαίνουν οι συφοριασμένοι δημόσιοι υπάλληλοι με το να αναγκάζονται να γράφουν την «Επίσημη γλώσσα», καθώς λέγεται ή καμαρωμένη κθαρεύουσα.

Κατασκευαστής του γλωσσικού αυτού μνημείου είναι κάποιος νοματάρχης άστυνόμος σε χωριό του Μωριζ, κι αξίζει στ' αλήθεια το μνημείο του να στηθεί και στις στῆλες του «Νουμά».

Γλεντεϊστε το λοιπόν!

«Άφριον περί ώραν 10 π. μ. θέλει τελεσθῆ ἐν ἐκκλησίᾳ τελετή, ἣγουν πανηγυρία, ἐν ἧ δέον νά παρερευθεῖν ἅπαναί αἱ ἀρχαί τοῦ τόπου (Πάρεδρος) ἡγουμένου ἡμῶν ὡς ἀστυνόμου μεγάλῃ στολῇ (παρασημοφορία), ἅπαντες δὲ οἱ χωρικοὶ κάτοικοι θέλουσι καταλάβει θέσεις, αἱ δὲ ἀρχαί ὄπισθεν Ἐμοῦ».

«Ἐλλείπει μουσικῆς, τὰ κατ' αὐτήν, μερίμνη τοῦ Παρέδρου, θέλουσι κανονίσαι τὰ ἐγχώρια τύμπανα, ἐνθάδε και ἀκολουθῶς ἐπιδοθῆτιν εἰς διασκέδασιν ἡσυχῶν, εἰς λιτὸν φαγοπότιον, μετὰ ἐπισκεφθῆσονται ἐμὲ ἐν τῷ Καταστήματί μου, οἱ δὲ χωρικοὶ ἐλλείπει ἀερίφωτος και βεγγαλικῶν θέλουσιν ἀνάψει μικρὰς, ἀνευλαβῆς και ἀνεπιζημίους πυρκαιὰς διά ζῆρῶν χαμοκλάδων ἀνά τὰς ὁδοὺς, ἐν οἷς περιπατοῦντες θά φέρωσι φανάρια».

— Ἄ αυτό μὴν τὸ στοχαζέσαι. Θά μὲ κάνει, πού θά μὲ κάνει. Ἄιντε φεύγ' ἀπὸ δῶ.

*

Κάθε μέρα μεθημένος ὁ Καμένος τὸρριζε ὄζω. Κρίμα στὸ παιδί! Κι ὄλο τ' ὄνομα της τραγουδαί.

— Ἐλα νά πιεῖς και σὺ κανένα. Θυμάσαι κείνο τὸ βράδι στὸ παγκύρι, ὡς τὸ χωριὸ ἔρθανε μαζί κείνες κι αὐτός. Πὼς δὲν τὴν πῆρε ἀλαμπρατσιὰ μοναχά.

— Τί νά σέ κάνω; εἶσαι κουτός! Ὅταν τίς ἐβγάλες στὴ βόλτα, νά τὸ δώσεις δρόμο στὴν Ἀνατολή, ὅπου πήγαινες. Ἄλλὰ εἶ, εἶ καημένο, μαῦρο φίδι, θά σέ τρωγε. Θαλά σὲ κληγήσω, πού θαλά μού πρε, δὲ γλύτωνες.

— Ἄστα αὐτὰ, πιεῖ ἕνα ἀκόμα. Σκύψε νά σοῦ πῶ στ' αὐτί: Μά τὴν Παναγιὰ, ἡ θαλασσα νά μὲ φάει, ἂν δὲ μού μίλησε σήμερα ἡ μάνα της. Μού τὴ δίνουν λέει. Θά μού δώσουν και τὴ μισὴ τὴ βάρκα. Ἐχουν ὅμως και κάτι χρέος. Θά πάρω τὸ μισὸ ἀπ' αὐτὸ, μοναχός μου, δὲ μούπικν τίποτε γι' αὐτό. Ἐ Κώστα, τί λὲς ἐσύ;

— Μακάρι, Παναγιὰ μου, νά εἶναι σωστά.
— Σωστά λέει; σωστά και σωστά.

— Ἄλλη φορὰ βρῆκε τὸ Γιάννη ὁ Σύρμος.

* Ἀπαγορεύεται ἐνώπιον ξένου, ἡ ὀπλοφορία, ἡ θῆρα, ἡ μαγκουροφορία, οἱ πυροβολισμοί, τὸ ἀπότομον βῆξιμον και ἡ ἐκκαθάρισις τῆς ρινὸς διὰ τῶν χειρῶν, ἐπιτρεπομένων μόνον ἐν ἀπομειμακρυσμένη συνοικίᾳ εἰς περί λύχνων ἀρὰς ὦραν.

«...Προσκαλοῦνται πάντες και πᾶσαι ὄπως αὔριον κατὰ τὴν γενικὴν ἐόρτασιν τῆς συγκεντρώσεως τῶν ξένων ἐκτελέσωσι γενικὴν κᾶθαρσιν τῶν δρόμων τῆς ἐγχωρίου κομποπόλεως. Νά δέτωσι διὰ στερεῶν ἀλύσεων τοὺς σκύλους (κύνας) και ἅπαντα τὰ κακοποιὰ στοιχεῖα τὰ τυχὸν δυνάμενα νά προσβάλουν τὴν ἐγχώριον δημοτικὴν αἰδῶ τῆς κομποπόλεως. Νά θέσουν φῆμωτρον ἀνὰ τὰ στόματα τῶν φωνασκούντων ἐμφύχων ζῶων, οἷον κτηνῶν διαφόρων καταγωγῶν, γένους τε και φύσεως, ἡ και εἰς ἀνθρωπογόναια ἰκατάλληλα συμπεριφορὰς εἰς ξένους κατὰ τὴν ὑπερτελούμενην πανηγυριν ἐνθάδε. Νά ἐμποδίσουν τὸ ἀγγίξιμα τῶν ζῶων και τῶν ἡμιόνων (μουλαριῶν), τὸ χλιμίντρισμα τῶν ἱππων, τὸ γαύγισμα τῶν κυνῶν, τὸ αὐρῖσμα τῶν τε βοῶν, χοίρων, ὡς και γαλῶν (κατσουλῶν).

«Οἱ ἐμπορευόμενοι δέον νά ἐπισκευάσωσι τὸ δικαιοστάσιον τῶν ζυγαριῶν των, σταθμῶν τε και μέτρων πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ὑπηρεσίας, οἱ δὲ παραβάται τοῦ παρόντος Διατάγματος τιμωρηθῆσονται αὐστηρῶς».

«Ἀπαγορεύεται τὸ λούσιμον ἐν τῷ ποταμῷ ἀνευ ἀδείας ἐπίσης ἡ εἰσοδος ἀμφοτέρων τῶν γενῶν και ἰδιαιτέρως ἐν θερμοῖς λουτήροις κατ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς πανηγύρεως, ὡς αὐτὸς ἡ διανυκτέρευσις και μεταθασίς πρὸς ρευθασμὸν εἰς τοὺς πρόποδας τῆς θαλασσίας φλοίσβης ἀμφοτέρων τῶν γενῶν πρὸς ἀποφυγὴν ἐπεισοδίων ἀπαγωγῆς μεταξὺ των. Ὅσοι ὀφθῶσι περ' Ἐμοῦ τε και τῶν ὀργάνων μου ἀργολαθοῦντες, ἀρρενας μετὰ θηλέων, θέλουσι ραδισθῆ ἀνηλεῶς ἐντὸς και ἐκτὸς τοῦ κρατητηρίου. Ὡσαύτως ἀπαγορεύεται τὸ κρυφοκὺτταγμα ἐκ παραθύρων οἰκῶν ἡ ξενοδοχείων παρὰ προσώπων ἰλλοτρίων γενῶν, ὡς και ἐν ὁδοῖς, περιπάτοις, καφείοις κτλ. κτλ Ἐν γένει δὲ ἀπαγορεύεται ἡ δευτεροπλαστοθεώρησις!»

«Ἀπαγορεύεται ἡ διέλευσις ἀνθρώπων ἐπὶ κτηνῶν ἔφιπποι ἀνά τὰς ὁδοὺς ἐν τῇ ἐγχωρίῳ κομποπόλει πρὸς ἀποφυγὴν τσαλαπατήματος παιδῶν ὡς ἐκ τῆς ἀπὸ ρυτῆρος ἐλάσεως πόδας τῶν κτηνῶν».

«Τὸ κλείσιμον τῶν καταστημάτων κανονίζω παραπέδασ, πλην τῶν λεσχῶν, ἄμα τῇ δύσει τοῦ ἡλίου, τῶν δὲ οἰνοπωλῶν ἡ 11 τῆς νυκτὸς, τὰ δὲ δημόσια θεάματα ἡ 12 (μεσονύκτιον) πλην τοῦ δημοσίου θεάματος τῶν Καρχακιζαριῶν θεατρικῶν σκηνῶν τὴν πρωίαν περί τὸ λυκαυγὲς, τούτεστι ἄμα τῇ ἐμφανίσει τοῦ ἡλίου εἰς τὴν γῆν τῶν κατοικῶν».

Τὸ πρωτότυπο βρίσκεται στὰ γραφεῖα τῆς «Πατρίδας» ἡ ὁποία μās βεβαιώνει πὼς «Τὸ ἐγγράφον αὐτὸ ἐτοιχοκολλήθη ὡς ἀστυνομικὴ διάταξις εἰς πρωτεύουσαν Δήμου τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδας ἐν ἔτει σωτηρίῳ 1903». Και τὴν πιστεύουμε.

ἀπὸ τὸ ἐγγράφο τοῦ νοματάρχῃ, τὸ Μιστριωτικῶτατο, μπορούσε κανεὶς νά κολλήσει, ἐτσι σὰ συνέχεια, τὸ λόγο ποῦθαλε ὁ μπάμπια Μιστριώτης στὸ Δημοτικὸ θέατρο ὕστερ' ἀπὸ τὴν παραστάσι τῆς «Ἠλέκτρας», μα δὲν κάνει γιατί θά ντροπιαζότανε ὁ καημένος ὁ νοματάρχῃς που δὲν ἔκανε δᾶ και κανένα μεγαλο ἐγκλημα γιὰ νάν τονέ δέσειε στὴν ἴδια ἀλυσίδα με τὸ Μιστριώτη.

Τί εἶπε ὁ Μιστριώτης και τί λέει και τί θά πει εἶναι γνωστὸ, ἀφοῦ πάντα τίς ἴδιες ἀνοησίες λέει και δὲν κουραζεταί ποτε νάν τίς ἀλλάξει: ἐνα λόγο ἔχει και μās τὸν ξεφουρνίζει σὲ κάθε περίστασι. Στὴν παραστάσι τῆς «Ἠλέκτρας» τοῦτο τὸ καινούριο εἶπε, πὼς δηλ. «ὁ Διαδοχος τοῦ Ἑλλ. θρόνου ἐξινάγκασε κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος τοὺς χυδαίστας ἕνα μηκέτι παρεμβάλωσι καιλύματα εἰς τὴν ἐθνικὴν ὑπόθεσιν».

Καταλαβαίνετε τίποτα ἀπ' αὐτὰ τ' Ἀλαμπουρνεζικα; Πότε ὁ Διαδοχος «ἐξινάγκασε» και ποιὸ εἶναι ἡ «Ἐθνικὴ ὑπόθεσις»;

Ἐμεῖς δὲ θυμούμαστε νάγινε τίποτα τέτιο πέρσι, οὔτε πρόπερσι, οὔτε ποτε. Θυμούμαστε μόνο πὼς πέρσι ὁ Εἰσαγγελέας κ. Μπενῆ-Ψάλλης, κι ἔχι ὁ Διαδοχος, ἐβγάλε τὸ Μιστριώτη γι' ἀκαταλόγιστο. Τίποτ' ἄλλο. Ὅσο γιὰ τὴν «Ἐθνικὴ ὑπόθεσι», φοβούμαστε μήπως ἐνοοῖ τὴν παραστάσι τῶν ἀρχαίων Δραμάτων». Τότε ὅμως ἡ ἀπόθεσις αὐτὴ δὲν εἶναι ἀκρίβητος πνευματισμός, καθώς τὴ χαρακτηρίζει στὸ λόγο του, ἀλλὰ ἀκρίβητος χρηματισμός και νά μās συμπαθεῖ.

«ΣΤΙΣ»

27 του Μάρτη κάνουμε Κυθέρνησι». Τὸ εἶπε ὁ Ραλλὰκος αὐτὸ και τὸ πιστεύουμε. Φτάνει μόνο νά βγάλει ἐξῆ ἐφτά δικούς του ἐδῶ—πού δὲν τὸ πιστεύουμε—και τότε τὴν πέχνη τὴν ξέρει. Ἀσπάζει χμίσως τίς σανίδες και σοῦ λέει:

— Τί κι εἶ δὲ μού τὴ δώσανε οἱ ἐπαρχίες τὴν πλειονοψηφία, ἀφοῦ μού τὴν ἔδωσε ἡ Πρωτεύουσα;

— Ἐτσι δὲν τόκκνε και τὴν ἄλλη φορὰ; Δίχως λοιπόν νάνα Καζαμίας ὁ Ραλλὰκος μās προφῆτεψε τί θά γίνει στὶς 27 του Μάρτη.!

— Ἐ;

*

Ἄμα ξαναεἶδε τὸ Λενιὸ και χαμογελοῦσε ἐκείνο ἀπὸ μακρυά.

— Ἀγαπᾶς τὸ πλουσιόπαιδο εἶ; και κείνος σ' ἀγαπᾶει, δὲν ξέρεις πόσο! Μὰ δὲ σὲ παίρνει, μὴν τὸ στοχαζέσαι. Μὴν ψῆλωσε ὁ νοῦς σου, σένα και τῆς μαννιάς σου.

Ἐκείνη τὸν κοίταζε σαστισιμένα.

*

Κι ὁ Καμένος γυρίζει στὸ χωριὸ κίτρινος κ' ἡ ματιὰ του θολωμένη: τὰ γένεια του ρουμκνεψαν στὸ μαυροκίτρινο πρόσωπό του.

— Βρέ ἀδερφέ, τί κατάντησε σὰ φτισικός; Και δὲν ζουρίζεσαι και λιγάκι; πὼς θά σ' ἀγαπήσει αὐτή;

— Ἄσε με, βρέ Κώστα, θά μὲ πεθάνει... χάσαμε τὸ καλοκαίρι μας, δὲν πῆμε νά δουλέψουμε κοιτάζουμε σάν τοὺς γλάρους, ποῖος νά τὴν πρωταρπάξει. Σωστά χάσαμε τὸν καιρὸ μας. Εἶσαι μὲ κανένα καιτι;

— Τὸ Ζάχο περιμένω νά ξεκινήσει. Θά πάω μαζί. Ἐτσι θά μού μείνει και τὸ Λενιὸ ἐμένα.

— Θά τὸ κλέψω, Κώστα, πιστεψέ με. Τώρα συλ-

— Ἐ Κώστα, πάσσο, πάσσο ἐμεῖς οἱ ἄλλοι, θάρῶ πὼς θά σοῦ μείνει ἐσένα. Ἐπειτα ἔχει και τὸ καικάκι. Θά μπεῖς καπετανιός, θά πάρεις και τὸ μπάμπια Σταθῆ σκλάβο ἀπέναντι τὸ προικιὸ.

— Ἐγὼ νά τὴν πάρω αὐτὴ; Θεὸς φυλάξει. Μ' αὐτὴ ὄλους, ὅσοι τὴν κοιτάζουν μιά φορὰ, τοὺς ἀγαπάει.

— Και νά ἴδεις πού θά τοὺς ἀγαπάει πάντοτε.
— Μὰ πραγματικῶς σ' αὐτὴ δὲν εἶναι ἔρωτας, πού λένε, ν' ἀγαπήσει ἕνα παιδί νά τὸ παρει, μὰ δείχνει τί θά γίνει.

— Τί νά σοῦ κάνει κι αὐτὸ τὸ κακόμοιρο. Εἴρεις τί λέει ἡ μαννα του; τριαντάφυλλο νά ἦταν δὲ θάχε νά δώσει ἀπὸ ἕνα φύλλο σ' ὄσους τὴν ἀγαποῦν.

— Νᾶξερεις τί λέει κι ὁ πατέρας του! Ὅπου νά πάει, λέει, ὄλο γαμπρούς βρίσκει, ἀλλὰ ἐσὺ τὸν παρασικλέτισε. Κλάα ὅμως τοῦ τᾶψαλα ἐγὼ προχτές. Μαλώσαμε, ξέρεις, γιὰ καλά, λέω, βγάλ' το ἀπ' τὸ νοῦ σου, γιὰ κεί πού κοιτάξεις εἶναι ψηλὰ και δὲ φτάνει τὸ μπόι σου. Μούπε ὅτι ζηλεύω. Βρέ ἐγὼ, λέω, νά ζηλέψω, τί νά σὲ ζηλέψω, φωριάρη;

— Εἶναι ὁμορφη ὁμως, πολὺ ὁμορφη.

— Ἄ μὰ διάολος νά τοὺς πάρει. Τί τὴ θέλω τὴ μορφιά; Μορφιά μοναχά; Αὐτὴ ὅμως ἐσένα ἀγάπαει μοναχά με τὰ σωστά της.

ΣΤΕΦΑΝΩΜΑ

Θέλουμε μερικά ευγενικά παιδιά του Πανεπιστημίου που πασχίζουν να καταφέρουν να βγει κ' ένας τόμος της Βιβλιοθήκης Μαρασλή με δηγήματα του Παπαδιαμάντη. Ο τόμος αυτός έπρεπε να χει βγει από χρόνια, κ' ένας τέτοιος τόμος θα τιμούσε και τη Βιβλιοθήκη Μαρασλή και το Έθνος, περισσότερο βεβαίαι από τα «Φιλολογικά Παρεργα» του Βλάχου κι από τόσα και τόσα άχρηστα βιβλία που βγάζει μόνο για να νάν τα βγάζει δίχως και να διαβάζονται. Μά, βλέπετε, εκείνοι που τη διευτύνουν κοιτάζουν την τσέπη τους μοναχά και τους φίλους τους, μη λογαριαζοντας καθόλου αν οι χιλιάδες του Μαρασλή πηγαίνουν στα χαμένα χωρίς να ωφελούνε σε τίποτα.

Δεν ξέρουμε α θα καταφέρουνε τίποτα τα παιδιά. Μά κι α δεν καταφέρουνε, φτάνει μόνο που καταπιαστήκανε μια τόσο ευγενικιά δουλιά για να ζίζουν το στεφάνωμα. Να σε τί πρέπει οι φοιτητάδες να καταγίνονται, κι όχι σε Βαγγελικά, Όρετσιακά και σ' άλλα τέτια Μιστριωτοκαμώματα.

ΣΗΜΕΡΑ

πήγε στα Πετραλώνια, αύριο θα πάει στα Πυθαράδικα, μεθαύριο στη Γαργαρέτα, αντιμεθαύριο στην Κασσιόδα, κι άρα ξεμπερδέψει με την Αθήνα, θα πάρει το φύσημά του για τις Ήπαρχίες. Πρώτα στη Θεσσαλία, ύστερα στο Μωριά, κατόπι στα Έφρανησα.

Ο καημένος ο Ραλλάκος, σωστός Περιπλανώμενος Ίουδαίος κατάντησε. Πρέπει να μη μείνει γωνιά της Ελλάδας που να μην άγιαστεί με τις ψευτιές του και να μην άκούση τις ρητορικές του μπουμπουλήθρες! Πρέπει όλ' οι Ρωμιοί να γνωρίσουν κι από κοντά το σωτήρα τους!

ΒΓΗΚΕ ΣΕ ΒΙΒΛΙΟ

ΔΗΜ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

Ο ΑΣΩΤΟΣ

Δράμα με τρία μέρη

Και πουλιέται 2 δραχμές

στά γραφήια του «Νουμά»

και στο Βιβλιπωλείο της «Εστίας».

λογίστηκα κείνα τα λόγια, που μούπες μια φορά. Θα το κλέψω, τ' αποφάσισα.

*

Γιάν.— Έ απελπίστηκαν πιά να με κάνουν γαμπρό. Έφκιασαν το σπίτι, το άλειψαν, όλα έτοιμα τάχανε.

Σύρμος.— Σα να λεί, μπήκαν κάμποσο χρέος.

Γιάν.— Τι τους θέλεις. Αυτοί όμως, γύρεψαν τώρα ένα ναύτη, που παει με τα καράβια.

Σ.— Πούν' το Λενιώ τώρα να το βάλουμε μπροστά.

Γιάν.— Α να, αντίκριμα στη ράχη ποιά είναι;

Σ.— Αυτή με την κόκκινη ποδιά και το περδικίσιο περπάτημα; δές το.

Γ.— Το κακόμοιρο σε τί χέρια θα πέσει. Για φαντάσου, να μην τον θέλει, να μην τον αγαπάει καθόλου. Κι αυτός να την παίρνει για τη μορφή της. Θα της λεί, είσαι έμορφη κι αυτή θα την παίρνουν τα δάκρυα. Έ κακόμοιρο κορίτσι!

Σ.— Τι κακόμοιρο και ξεκακόμοιρο. Στάσου να του πάρουμε τον άέρα. Τι λές; να του φωναξω;

Φωναζει: «Οξ' απ' τάμπελια βρέ! οξ' απ' τάμπελια!

Να γύρισε και κοιτάζει, αυτή είναι, χα, χα. Τρέχα τώρα μη μας ιδούν.

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΠΡΩΤΟΜΑΘΗΤΗ

ΑΘΡΩΠΙΝΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ*

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

Αίμα

21. Τι λοιπόν είναι άφτό το αίμα το θαμπουργό; Κοίταζες ποτές σου με καλό μικροσκόπι την ψιλή διάφανη μεμπράνα σε πόδι βαθράκου και πρόσεξες το κόκκινο το αίμα που πιλαλά μέσα στ' άβλακούλια του; Άν όχι, πήγαινε και κοιτάξέ τα άμέσως: είδεμή, ποτές σου δε θα καταλάβεις Άθρώπινο Μηχανισμό. Έκει λοιπόν θα δεις δίχτι από ψιλά ψιλά άβλακούλια, στενώτερα κι από τις τρίχες της κεφαλής σου ακόμα, που μέσα τους σκουνητητά και βιαστικά κατρακυλάνε σωροί μικρούλια μακρουλά κίτρινα σφαιρουλάκια. Μερικά άβλακούλια είναι κάτι φαρδύτερα, και μέσα σ' άφτά τα φαρδύτερα θα δεις πυκνό ρέμα σφαιρουλάκια που όρμα προς τα στενώτερα και τα πλημμυρά. Και τα σφαιρουλάκια άφτά κολυμπάνε μέσα σ' ένα όγρο τόσο καθαρίο, που άδύνατο νάν το δεις. Μερικά άβλακούλια είναι τόσο στενά, που μοναχά ένα σφαιρουλάκι — ή Μόριο άς το πούμε — τη φορά μπορεί να περάσει, και πολύ συχνά τα βλέπεις που περνούνε μονοσκοϊνι. Παρατηρώντας τα έτσι καθώς κατρακυλάνε μέσα σ' άφτά τα στενά άβλακούλια, θα δεις πως τέλος κουτρουβαλούν πάλι: μέσα σε φαρδύτερα άβλάκια — άβλάκια κάπως σαν εκείνα απ' όπου ξεκίνησαν — έξόν που τώρα το ρέμα δεν πηγαίνει παρά αλαργέβει από τα στενώτερα άβλακούλια. Τα ψιλότερα άβλακούλια, αν και φαίνονται σαν άβλάκια μοναχά, είναι όμως γύρω προφυλαγμένα από φτενούς τοίχους, και λέγονται Τριχωπές. Πόσο ψιλά είναι και μικρά θάν το νιώσεις, α συλλογιστείς πως ό,τι βλέπεις γίνεται στο βάθος πετσιού τόσο φτενού, που σου φαίνεται ίσως σα να μην έχει πάχος καθόλου.

Τα φαρδύτερα άβλάκια που κατεβάζουν το αίμα στις τριχωπές είναι άκρες αίματόσταμνων σαν εκείνες που στο κουνέλι τις είπαμε άρτηρίες, και τ'άλλα φαρδιά άβλάκια που παίρνουν το αίμα από τις τριχωπές είναι άρχές φλεβών.

Άφου καλοκοιτάξεις του βαθράκου το πόδι κάμποση ώρα, στασου και συλλογίσου πως και σε κάθε πές μέρος του κορμιού σου, σε κάθε του τετραγωνικό δάχτυλο, σε κάθε ίσως τετραγωνικιά γραμμή, κάτι παρόμοιο θα φαινότανε, α μπορούσε το μικροσκόπι σου νάν το δείξει, έξόν που τα σφαιρούλια εί-

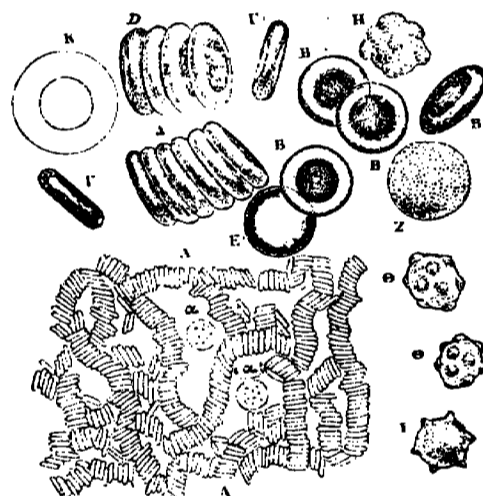
* Κοίταξε φύλλα 184 185 186 187 και 188.

ναι μικρότερα και στρογγυλά, οι τριχωπές στενώτερες και συνήθως πιο χοντρές, και το τρέξιμο γοργότερο. Του ποντικιού, που το σπουδάσαμε πριν, κάθε μια του μαλακιά και μακριά κλωστή είναι τυλιγμένη δλόγυρα μέσα σε πυκνό δίχτι μικρούτσικες τριχωπές, που μέσα τους, όσο υπάρχει ζωή, παντοτινά τρέχει γοργό ρέμα αίμα κοκκινισμένο από άμέτρητα σφαιρουλάκια.

Σε κάθε μέρος της σάρκας σου — στο μιαλό, στο ραχόσκοινο, στο πετσι, στα κόκκαλα, στα πλεμόνια, και σ' όλα τα όργανα, πές παντού στο κορμί σου — θα δεις το ίδιο, μέσα σε στενά σωληνάκια να πιλαλούνε βιαστικά κόκκινα σφαιρουλάκια, και μαζί τους να τρέχει το καθαρό όγρο όπου κολυμπάνε.

Άν κενθήσεις το δάχτυλό σου, ματώνει κι' ό,τι πές μέρος του κορμιού σου κενθήσεις, θα ματώσει. Τόσο πυκνωμένα είναι τα μικρά αίματόσταμνα, ώστε όπου κι' α μπήξεις βελόνα, άς είναι όσο θές ψιλή, δίχως άλλο θα τρυπήσεις και ξεσάσεις κάπιο μικράκι αίματάβλακο — τότε άρτηρία, τότε τριχωπή, τότε φλέβα — κι' άμέσως θα χυθεί όξω ή κοκκινωπή σταλαματιά.

22. Τι είναι αίμα; Είναι ένα όγρο: τρέχει γύρω σε νερό όμως είναι πυκνότερο από νερό, πυκνότερο για διό λόγους. Πρώτα, το νερό, δηλαδή το άγνό το νερό, είναι όλο μια ούσια: και με το πιο δυνατό μικροσκόπι αν το κοιτάξεις, δε θα δεις τίποτα μέσα του. Έπειτα είναι ύπερβολικά διάφανο: βλέπεις καλά μέσα από μεγάλο πάχος καθαρού νερού. Δοκίμασε όμως να κοιτάξεις μέσα κι' από πολύ ψιλό φύλλο αίμα, απλωμένο μεταξύ σε διό γιάλινες λάμες, και πολύ λίγο πράμα θα δεις. Το αίμα λοιπόν είναι άδιάφανο. Γιατί;

Άχν. 4

Κόκκινα κι' άσπρα Μόρια μεγαλωμένα
Α. Μόρια μέτρια μεγαλωμένα. Τα κόκκινα στοιβασμένα σε δεκάρες. Τα α και α διό άσπρα Μόρια
Β. Κόκκινα Μόρια πολύ μεγαλωμένα και παραστημένα κατάνουτρα

Ήταν μόνος σ' ένα βράχο κ' αϊστώνονταν να τον άγγίξει ο θόλος τ' ουρανού τριγύρω. Άχάλια άπλώθηκε ή θάλασσα ως τα πόδια του κ' έβρεξε το βράχο. Άπ' τη γεράνια της όψη, σε γεράνιο πουκάμισο, σηκώθηκαν τα χέρια της Έλένης, κ' έλαμψε το πρόσωπό της, γαλήνιο, με κυλιστά μεγάλα μάτια — ω θείο πρόσωπο κ' ήρθε κάτω απ' το βράχο στα πόδια του και τον παρακαλούσε. Μά ο Γκιωνης γελώντας όλοένα, τούσφιγγε το λαϊμό. Πάλεψαν, πάλεψαν ώρα πολλή, στα κοντά του ξέφυγε — ή Έλένη ήταν άφαντη — κ' έπεσε στη θάλασσα να πνιγεί.

Στο σκοτός του κατωγιού το αϊστώνονταν ακόμα γύρω του τ' όνειρο αυτό, ψάχνοντας για καλαμί. Ύστερα κίνησε να ψαρεύει ή να πνιγεί. Τ' άστέργια έλαμπαν ακόμα στον ουρανό.

Κατέθηκε σ' ένα ακρωτήρι ξερό. Ξημέρωνε γύρω, κ' ή άγριάδα του τόπου χύνονταν στην ψυχή του. Κάθισε στο βράχο κ' έσκυψε κι αντίκρισε το πέλαγο που ζυπνάει. Τίναξε τ' άρμιδι στ' άπατα νερά και καρτερούσε.

Άφες μάζωνε κι άμολούσε. Ξημέρωσε ή μέρα, μέρα λαμπρή, τα άνήλιαγα βάθη της θάλασσας ήμείρωσαν κ' είδε: γύρω στο δόλωμα που τριγυρνούσαν οι μαύρες καλογρίτσες. Σ' ώρες άπάνω που μεσουρανούσε ο ήλιος σπάραζε το καλαμίδι. Το τίναξε ά-

πάνω κ' έσκισε τον ουρανό σέρνοντα τρεμουλιαστό ψάρι. Έπεσε και μπλέχτηκε μες τα σκοινιά από πάνω του. Τόσους κάμποσο και στο ζανα γύρισμα έπεσε ξαγκίστρωτο στις γούρνες τις γεμάτες θάλασσα και μαύρες των βράχων. Πάλι βουλιάζει τ' άρμιδι του. Οι γλάροι τώρα πετούσαν τριγύρω, άπάνω κάτω. Χύνονταν στη θάλασσα ν' άρπάξουν κανένα ψάρι, πάλε πετούσαν. Και στο δόλωμα τώρα ταμπύσαν τα ψάρια. Τεζάρισε το σκοινί και λίγυσε το καλαμί. Τραβήξε ένα ψάρι μεγάλο, το σήκωσε απ' τη θάλασσα ψηλά, μα τίναξε κ' έπεσε πάλε μέσα. Και δίπλα του ένας γλάρος πέταξε γύρω, χαμπήλωσε χύμηξε κι άρπάξε το ψάρι απ' τη γούρνα.

Τόν έπιασαν γέλια. Κοίταξε κι ο γλάρος πετούσε άνοιχτά.

Άμίλητη ή θάλασσα. Έμασε τ' άρμιδι του και τ' άφισε, έβγαλε τα ρούχα του. Έπεσε βαθειά, μακροβούτι, πετχτηκε κι άρχισε να πλείει. Σιγαλό το πέλαγο τ' άφινε πίσω. Έβαλε σημάδι τον κάβο τον άντικυρνώ. Άξαφνα άρχισε να φριέται ή θάλασσα σε φύσημα κρύο. Ο ουρανόσ είχε σκεπαστεί με σύννεφα. Οάμπωσε το φώς. Η θάλασσα μολυβένια. Ένα άντικυρνώ βουνάκι μόνο έβλεπε ο ήλιος μες απ' τα σύννεφα. Ζύγωνε τον κάβο. Τ' άγέρι φυσού-

- Γ. Τα ίδια παραστημένα της κόψης
- Δ. Τα ίδια στοιβασμένα και κίπως με γαλωμένα
- Ε. Κόκκινο Μόριο φουσκωμένο σφαιρικά από ρούφημα νερού
- Ζ. Ασπρο Μόριο στο μέγεθος του Β
- Η. Το ίδιο με προβάλλοστα
- Κ. Το ίδιο με κουκούτσι στο μέγεθος του Δ
- Θ. Κόκκινα Μόρια, δοντωτά όλογυρα
- Ι. Ίδιο, δοντωτό στην όψη μοναχά

“Αν ζετάσεις μια σταλαματιά αίμα με μικροσκόπι, τί βλέπεις; Ένα σωρό στρογγυλά πρματάκια, δηλαδή τα αιματοδίσια ή μόρια που είπαμε (Αχν. 4, Α.) Κοιτάξέ τα προσεχτικά, και θά δείς πως τα περισσότερά τους είναι στρογγυλά, σαν το Β. Όμως που και που θά δείς και μερικά σαν το Γ, που είναι τα ίδια καθώς το Β, όμως κοιταγμένα της κόψης. Γιατί δεν είναι στρογγυλά σαν τόπια, δεν είναι να πούμε σφαιρικά, παρά κυκλωτέρα, και στη μέση λακκουθωμένα σά γαλέττες. Άφτά λοιπόν τα μόρια, σά βλέπεις ένα τους μοναχά, φαίνονται κίτρινωπά, τίποτα παραπάνου όμως κοιτάζοντας ένα σωρό μαζί, ή σωρός είναι ζυστερα κόκκινος. Γιατί θυμήσου πόσο μικρά είναι! 3000 πλαγιασμένα στην άραδα άκη με άκη, πές σά ντάμες, θά κάνουνε μια γραμμή με μήκος ίσα ίσα ένα δάχτυλο. Έτσι αν κι είναι κόκκινα αλήθεια όλα τους, όμως σά βλέπεις ένα τους μοναχά, βλέπεις τόσο λίγη του κοκκιναδα που σου φαίνεται κίτρινο. Το ίδιο ή ρήξεις μια σταλαματιά αίμα σε ποτήρι νερό, θά δείς πως το νερό δε θά κοκκινίσει, παρά ίσα ίσα θά κίτρινοφέρει τόση λίγη κοκκιναδα θάν του δώσει ή μια εκείνη σταλαματιά. Μά ή ρήξεις πολλές σταλαματιές, το νερό θά κοκκινίσει, θά πάρει δηλαδή την αληθινή τους βαφή. Το ίδιο και ψιλή ψιλή φετίτσα πελτέ κυδών φαίνεται κίτρινωπή, όχι κόκκινη.

Άφτά τα κόκκινα σφαιρουλάκια δεν είναι σκληρά κι άτόφια, παρά μαλακά, πολύ τρυφερά κι έρκολόσπαστα, και μιάζονε σαν κοματάκια κόκκινος πελτές παρά τίποτα άλλο. Ως τόσο έτσι είναι πλασμένα, που δεν τα πειράζει όλο εκείνο το ζούλιμα που παθαίνουν καθώς κατρακυλάνε γύρω και γύρω στο κορμί. Μαζί μ' άφτά τα κόκκινα σφαιρουλάκια θά δείς, κοιτάζοντας προσεχτικά, κι άλλα μικρά πρματάκια λίγο μεγαλύτερά τους, όλοτελα όμως άχρωμα, κι όχι κυκλωτέρα και πλακουτά παρά σφαιρικά σαν τόπια (Αχν.4,α, Ζ, Η). Δηλαδή είναι πολύ συχνά όλοστρόγ-

σε τρομαγμένο. Έπεσε άνάσκελα και ξεκουράστηκε και κίνησε πάλι για όζω. Σκοτεινίασε τ' άκρωτήρι, τά δέντρα στο βουνό άναμαλλιάζονταν άγρια. Ντύθηκε κι άνέβαινε. Τά μπουμπουνιστά σπάραζαν τον ούρανο θόλο. Ένα σταχτι φώς άπλώθηκε στη γής και μυρίζει μια βόχα. Βαθειά ένα στρογγυλό φώς σά μάτι έφεξε μέσ τα σύννεφα φάνταζε μια σπηλιά μαύρη και στο βάθος ή Όλυμπος. Το μπουμπουνητό αντίθυύζει στα βράχια, στα βουνά, και στα σύννεφα. Πέφτουν στις ρεμματιές άστροπελέκια. Σύννεφο που άναλύει σε βροχή, στύλος νερού, έρχεται.

Έτρεξε και μπήκε στο σπίτι. Άπ' τά τζάμια θωρούσε την ταραχή. Σταματήσεν ή βροχή κι ή φουρτούνα δέρνει τ' άκρογίχλια με θεόρατα κύματα. Η ίδια φουρτούνα σά να ζέσπασε μέσα του. Θυμήθηκε το Λενιώ, το θεό του χαμόγελο, τά λουλούδια, τά φίλια του. Η καρδιά του σπαράζει την καινε δάχρυα αίματου. Ο Γιάννης τον είχε πάρει στο λαιμό του. Τόν φώναζαν οι γειτόνοι άπ' τ' άντικρυνά παραθύρια και κουβεντιάζον. Μιλχει και πάλι ή θύμησή του σπαράζει άπ' την εικόνα της Έλένης.

Νά κι ή γέρο Ζάχος και κατέβαινε γοργός. Μια ιδέα του πέρασε, πως έρχονταν ταχα να του μιλήσει για γαμπρό. Κι άπ' άλλουνοει είχ' άκούσει. Μά κείνος πέρασε. Τρέχει. Και πίσω του μικρά παιδιά στους γυαλιστερους βραχους του κατήφορου στέκονται μια στο φρούδι, ταννούν τις πατατούμες τους σά φτερά και σά να πέταξαν μαύρες άρπυιες, πηδούν στο χώμα και τρέχουν σκουζόντα :

Τό καίκι του Ζάχου, τ' καίκι του Ζάχου έσπασε στις πέτρες, έσπασε, βούλιαξε τ' καίκι του Ζάχου άπ' τή φουρτούνα.

Τρίκερι 1905.

ΝΙΚΟΣ ΜΑΡΓΩΜΕΝΟΣ

γυλα, μοναχά έχουνε παράξενο σύστημα ν' αλλάζονε μορφή. Πές πως έχεις μπροστά σου ένα σβωλαράκι τόσο μικροσκοπικό, που χρειάζεσαι 2500 τ'ό ένα κοντά στο άλλο για να κάνεις μια γραμμή μακριά ένα δάχτυλο και πές πως το σβωλαράκι σου, εκεί που το κοιτάς, σιγά σιγά αλλάζει και γίνεται σαν τριγωνάκι, κι έπειτα σαν τετράγωνο με στρογγυλές άκρες, και κατόπι πως παίρνει μορφή άχλαδιού, κι έπειτα πως γίνεται κάτι σαν δλότελα άμωφο, και πως πάλι ξαναστρογγυλαίνει αλλάζοντας όλοένα (άφτόθελα, καθώς φαίνεται) ενώ το κοιτάς, ή δε θά σου φανεί παράξενο; Α! λοιπόν έτσι, σαν παρατηρείς με μικροσκόπι μια σταλαματιά αίμα, θά δείς μέσα στο αίμα άφτά τα πρματάκια που μιλούμε και που λέγονται Ασπρα Μόρια πως έτσι πών όλη την ώρα αλλάζοντας άδιάκοπα μορφή. Για άφτά όμως τ' άσπρα μόρια και τ' άλλόκοτά τους τά φερσίματα θά μάθεις περισσότερα καθώς προχωρούμε με τή σπουδή μας.

23. Έξόν άφτά τα κόκκινα κι άσπρα μόρια, τίποτα άλλο πολύ σημαντικό δε βρίσκεται μέσα στο αίμα που να φαίνεται με το μικροσκόπι. Η ύπαρξή τους όμως μέσα στο αίμα δεν είναι όλοι οι λόγοι, παρά μοναχά ένας λόγος, του να είναι το αίμα πηχτότερο από νερό.

Είδες ποτέ σου να σφάζουν γουρούνη ή πρόβατο; Αν είδες, θά παρατήρησες δίχως άλλο πως το αίμα έτρεχε χάμου σά νερό από τά αιματοστάμνα του λαιμού, μα πως πολύ γλήγορα το αίμα το χυμένο μέσα σε κουβά ή άπάνου στις πέτρες έπηξε τόσο, που μπορούσε, αν ήθελες, ως και με τά χέρια νάν το σηκώσεις κομμάτι κομμάτι. Έτσι πάντα, σά χύνεται αίμα από ζωντανό κορμί, σε λίγες στιγμές πήζει.

Τί το κάνει όμως και πήζει; Πές πως — όσο το αίμα τρέχει από του γουρούνιού το λαιμό στού χασάπη τόν κουβά κι είναι ακόμα δλότελα νερωπό — πές πως παίρνεις ένα μάτσο βεργούλες και τό άνακατέβεις τό άνακατέβεις μέσα στον κουβά. Περιμένεις δίχως άλλο πως γλήγορα θ' άρχίσει να πήζει, πως όλο θά γίνεται πηχτότερο, και πως όλο πιο δύσκολα θάν τό άνακατέβεις. Δεν πήζει όμως κι αν πές έτσι πολύ άνακατέβοντας το, θά δείς πως και δεν πήζει ποτέ καθόλου. Το άδιάκοπο άνακάτεμα σταματά τό πήξιμο. Μά για βγάλε τώρα τό μάτσο. Θάν τό δείς σκεπασμένο παντού με πηχτή κοκκινωπή μάζα από μαλακιά κολλητική ούσία κι ή χύσεις νερό άπάνου στην κόκκινη τή μάζα, θά ξεπλυθεί όλο το κόκκινο χρώμα, και δε θά μείνει παρά ένας σωρός άσπρη μαλακιά κολλητική κλωστίνη όλη, μπερδεμένη και μπλεγμένη άνάμεσα στού ματσου τις βέργες. Άφτή ή κλωστίνη όλη είναι κανωμένη από πλήθος φιλες μαλακές λαστιχένιες κλωστές, και λέγεται Κλωστίνη.

Βλέπεις λοιπόν πως άνακατέβοντας — ή, καθώς συχνά λέμε, χτυπώντας τό αίμα — τούβγαλες την κλωστίνη κι έτσι σταμάτησες τό πήξιμο.

Τό ίδιο, αν πάρεις έναν πηχτό σβώλο από τό αίμα τό χυμένο χάμου — ή ένα κομμάτι από τόν κουβά πριν άνακατέβεις τό αίμα και τό πλύνεις άρκετή ώρα — θά θρείς στο τέλος πως όλο το χρώμα βγήκε από τό σβώλο, και δε σου μείνει παρά λίγη άσπρη κλωστίνη ούσία. Άφτή ή κλωστίνη ούσία είναι ή κλωστίνη, ή ίδια κι άπαράλλαχτη ούσία που είχε μείνει και στο μάτσο άπάνου.

Α μαζεφτεί προσεχτικά τό αίμα μέσα σε κουβά κι έπειτα δεν ταραχτεί καθόλου, πήζει και γίνεται μάζα στερεή. Κι' όλο τό αίμα φαίνεται σά ν' άλλαξε κι έγινε καθαφτό πηχτή κι αν τό άναποδογυρίσεις από τόν κουβά, δεν αλλάζει μορφή παρά έχει καθαφτό τόν τύπο του κουβά, μια μεγάλη τρεμουλιαστή κόκκινη πηχτή με τή μορφή του έσωτερικού του κουβά.

Αν όμως άφίσεις τό αίμα μέσα στον κουβά κάμποσες ώρες, θά βρείς όχι πιά ένα μεγάλο κομμάτι πηχτή που γυομίζει τόν κουβά, παρά ένα μικρότερο μά στερεώτερο κομμάτι πηχτή που σκεπαζεται ή κολυμπά μέσα σ' άχρωμο ή πολύ άχνό κίτρινο όγρό. Τό μικρότερο και σφιχτότερο άφτό κομμάτι πηχτή που σε μια πές μέρα θά σφίξει ακόμα και θά μικρύνει παραπάνου, κι' όλο θά σφίγγει όσο περνά ή ώρα, θάν τό πούμε Λαγάρα τό διάφανο όγρό όπου κολυμπά ή λαγάρα λέγεται Όρρός.

Και νά πως έγινε. Άμέσως, σά χυθεί αίμα, γίνεται μέσα κάτι που δεν είχε πριν. Άφτό τό κάτι, που τό λέμε Κλωστίνη, άρχινά ως σωρός φιλες άπαλές κλωστές που άπλώνουν προς κάθε γραμμή μέσα

στο αίμα, φτιάνοντας παντού πυκνό δίχτι. Έτσι τό αίμα περιορίζεται μέσα σ' άπειρες σπηλιές φτιασμένες από τούς πλοκούς της κλωστίνης, κι' άφτό είναι που τό κάνει και φαίνεται σαν πηχτή. Όμως μόλις γίνει κάθε κλωστή της κλωστίνης, έφτύς άρχινά τότες να μαζέβει, κι' έτσι τό αίμα μέσα στις σπηλιές ζουλιεται από τό μαζεμα τών κλωστίνων τους τοίχων και προσπαθεί να βγει όζω. Τά μόρια πιδάνονται στις θηλιές, μα όλη ή άλλη αιματική ούσία διαβαίνοντας τις κλωστές άνεβαίνει στην κορφή ή πάει στα πλάγια του κουβά. Και εξακολουθεί άφτη ή δουλιά ως που δε μείνει πές τίποτα μέσα στη λαγάρα παρά τά μόρια τά πιασμένα στο δίχτι της κλωστίνης, ενώ όλη ή άλλη ούσία ζουλήθηκε και βγήκε από τή λαγάρα, και τότες λέγεται Όρρός. Όρρός λοιπόν είναι αίμα που του ξεστραγγίστηκαν τά μόρια με τό πήξιμο.

Και τώρα θαρρό έτοιμαζέστε να ρωτήστε άφτό τό ρώτημα. “Αν πήξει τόσο έρκολα σά χυθεί, τότες γιατί ταχα δεν πήζει και μέσα στο κορμί; Το ζήτημα είναι κομμάτι δύσκολο. Σά χυθεί τό αίμα από τό ζεστόλο κορμί, γλήγορα κρούνει ναι, μα δεν πήζει με τό να κρούνει, όπως παθαίνει ή συνθιασμένη πηχτή. Γιατί κι' ή δεν κρούσει, πάλι πήζει, μάλιστα και γληγορώτερα ενώ αν τό παγώσεις, δε θά πήξει καθόλου. Μήτε τό χυμένο αίμα πήζει με τό να μείνει άκίνητο και να μών τρέχει πιά γύρω μέσα στα αιματοστάμνα. Μήτε ή λόγος είναι γιατί τό χτυπά ή άέρα. Το ζήτημα είναι μεγάλο, κι' ίσως δεν ζέρουμε καλά καλά γιατί δεν πήζει μέσα στο κορμί. Ο,τι μπορώ να σάς πώ τώρα είναι πως όσο τό αίμα είναι μέσα στο κορμί, έχει κάτι τι εκεί μέσα του που άμποδιζει τό πήξιμο. Καμιά φορά πήζει και μέσα στο κορμί, και τά αιματοστάμνα τότες τά φραζει ή λαγάρα όμως άφτό είναι πολύ βαριά άρρώστια.

24. Λοιπόν τό αίμα είναι πυκνότερο από νερό, γιατί έχει μέσα του σκληρά μόρια και κλωστίνη. Όμως ακόμα κι' ή όρρός, δηλαδή αίμα χωρίς κλωστίνη και μόρια, είναι κι' άφτός πηχτότερος παρά νερό.

Τό ζέρεις πως αν πάρεις μια όκιά άχνό νερό και τό βράσεις, θά βράσει ως που δε θά μείνει τίποτα. Όλο θά εξαχνιστεί. Αν όμως βράσεις όρρό, θά δείς πως τυχαίνουνε μερικά περιέργα.

Πρώτα πρώτα δε μπορείς νάν τόνο βράσεις καθόλου. Πριν κανε ζεσταθεί ή όρρός όσο τό βραστό νερό, ενώ πριν είτανε σά νερό και μονάχα κολνούσε λιγάκι ή βουτούσες τό δάχτυλό σου μέσα, θά σφίξει πέρα πέρα. Είρεις τή διαφορά ωμού και βρασιμένου άόγου. Το άσπραδι του ωμού άόγου, αν κι' είναι μυζωτό και κολνά, είναι όμως πάντα νερωλό. Κι' είναι δύσκολη δουλιά νάν τό κόψεις με τό μαχαίρι. Όμως βράσει καλά τό άόγο, και τότες τό άσπραδι του σκληραίνει τόσο που κόβεται σε φιλες φετίττες σφίγγει, που λένε, με τό βρασιμο. Νά λοιπόν κι' ή αιματικός όρρός ως προς άφτό μιζέει άσπραδι άόγου. Δηλαδή και τά διό έχουνε μέσα τους την ίδια ούσία, άς την πούμε Λερφίνη, που έχει τό φυσικό να σφίγγει ή δένει και να σκληραίνει ότα ζεσταίνεται ως κοντά σε βαθμό βρασιμού. Μά κι' ή αιματικός όρρός και τό άσπραδι του άόγου, ακόμα και σά δέσουν, είναι όγρό, δηλαδή έχουνε μέσα τους άρκετό νερό. Έχει όμως τρόπο νάν τά στεγνώσεις ως που να καταντήσουνε διάφανη κερατωπή ούσία και στεγνά έρκολα καίγονται. Είναι λοιπόν ύλες που όξειδώνονται. Σαν καούνε, βγάζουν καρβουνικό ξυνό, νερό, κι' άμμωνία τήν άμμωνία μάλιστα έρκολα την άναγνωρίζεις από τή μυρουδιά της, αν άναψεις λίγο αίμα ξερό. Τώρα, ότα σάς λέω πως ή Λερφίνη με κάψιμο βγάζει καρβουνικό ξυνό, νερό, κι' άμμωνία, ζέρεις — άπ' ό,τι ίσως σάς έμαθε ή Χημεία — πως πρέπει να κλει κάρβουνο για να φτιάνει καρβουνικό ξυνό, να κλει υδρογόνο για να φτιάνει νερό, και να κλει άζωτο για να φτιάνει άμμωνία. Δεν είναι άναγχη να κλει κι' όξυγόνο, επειδή, καθώς ζέρεις, όσο όξυγόνο θέλει τό παίρνει από τόν άέρα ως τόσο έχει και λίγο όξυγόνο. Λερφίνη λοιπόν είναι όξειδωσίμη ή κάψιμη ήλι από άζωτο, κάρβουνο, υδρογόνο, όξυγόνο. Πόση έχει από κάθε τέτια ούσία δε θά σάς ζηγήσω τώρα, γιατί είναι τό ζήτημα πολύπλοκο. Το σπουδαίο είναι να θυμάστε τις τέσσερις ούσιες που κλει μέσα της ή Λερφίνη και πως λιωμένη μέσα σε άρκετό νερό γίνεται αιματικός όρρός.

Δέ σάς είπα ακόμα από τί είναι ή κλωστίνη κανωμένη, μα κι' άφτηνης, όπως του άσπραδιού, τά συστατικά της είναι άζωτο, κάρβουνο, υδρογόνο, όξυ-

γόνου. Δεν είναι ίδια απαρύλλαχτη σάν τή λεφκίνη, μά είναι όμως πρώτο της ξαδέρρι. Έχουν κι' άλλον πρωτοζάδερρο και τὰ διό τους, με συστατικά κι' εκείνον από ζώτο, κάρβουνο, υδρογόνο, όξυγόνο, και με πολύ ποσό νερό, δηλαδή τὸ ποντίκι. Άλλος ξαδέρρος είναι μεγάλο μέρος κάθε κόκκινου αίματικού μόριου. Κι' έτσι σπαρμένα σε πολλά μέρη του κορμιού βρίσκονται κι' άλλα πρωτοζάδερρα τῆς λεφκίνης με συστατικά από ζώτο, κάρβουνο, υδρογόνο, όξυγόνο, όλα κάψιμα, και πού όλα, σάν καιγονται, βγαίνουν καρβονικό ζυνο, νερό, άμμωνία. Όλα άφτά τὰ πρωτοζάδερρα πάνε με τὸ ίδιο όνομα, και λέγονται Πρωτοπλάσματα.

25. Έτσι λοιπόν τὸ αίμα είναι πηχτότερο παρά νερό με τὸ νὰ υπάρχουν πρωτοπλάσματα μέσα στα μόρια, στην κλωστήνη, και στον όρρο. Έχει όμως τὸ αίμα κι' άλλα συστατικά ακόμα· μά δε θὰ σὰς σκοτίσω τώρα άραδιάζοντάς τα, πού μοναχά από μιὰ πρέζα τους πὲς βρίσκεται μέσα σ' ένα γαλλόνι αίμα, σάν τις πρεζίτσες πού ἡ μαγέρισσα βάζει μέσα στα μεζεδάκια, αν και σάν προχωρήστε θὰ δείτε πὼς όλες άφτές οί πρεζούλες, καθὼς πολλά άλλα πραγματάκια τού κόσμου, έχουνε μεγάλη σημασία.

Τούτο όμως πρέπει νάν τὸ μάθετε. Άν κάψεις ένα κομάτι ζερό αίμα, μπορείς νὰ κάψεις όλα τὰ πρωτοπλάσματα (και μερικές από τις μικρούτσικες ουσίες πού σὰς άνάφερα τωραδά), μά δε θὰ μπορέστε ν' αποκάψτε όλο τὸ αίμα. Άριστέ το όσο θὲς στη φωτιά, πάντα θὰ μείνει ένα του συστατικό, δηλαδή κάμποση Στάχη. Κι' αν ξησάσεις τὴ στάχη, θὰ βρεῖς πὼς κλεῖ ένα σωρό οσάδες, κι' οί πὴν σημαντικές τους πὼς είναι διάφι, φύσφορος, χλωρίνη, και, σόδα, άσβέστης, σίδηρο.

Τὸ αίμα λοιπόν είναι βελύπλουτη ουσία με τὰ τόσα του συστατικά. Και δὲν είναι ν' άπορήσεις, ότα συλλογιστείς πὼς είναι ἡ μεγάλη άγορά του κορμιού, όπου τὸ κάθε όργανο άγοράζει και πουλάει, ότι τού χρειάζεται—ό,τι χρειάζονται τὰ ποντίκια, τὸ μεγάλο, τὸ πετσό, τὰ πλεμόνια, τὸ συκώτι, τὰ νεφρά. Ό,τι θέλει τὸ ποντίκι, καθὼς εἶδαμε, τὸ άγοράζει από τὸ αίμα· ό,τι δὲν τού χρησιμεῖει πιά, τὸ ξαναπουλά στο αίμα· και τὸ ίδιο και κάθε άλλο όργανό μας και μέρος. Όσο υπάρχει ζωή, άσπὴ ἡ δοσοληψία δὲ σταματάει στιγμή, και νὰ γιατί τὸ αίμα είναι σ' αἰώνια κίνηση, όρμώντας ακούραστα από μέρος σε μέρος, πηγαίνοντας εἰδώ ό,τι χρειάζεται, και παίροντας από κει κάθε περιττό. Όταν τὸ αίμα σταματήσει τὸ δρόμο του, τότες ἡ άγορά σφαλνά, ἡ δοσοληψία πάθει, κι' όλα τὰ όργανα πεθαίνουν από άθροφία χρειαστῶν και πλησμονή άχρηστῶν τους πραγμάτων.

Και τώρα άς μάθουμε πὼς βρίσκεται έτσι τὸ αίμα σε παντοτινή κίνηση.

(Ακολουθεῖ)

ΑΛΕΞΑΝΤΡΑ ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΥ

Σ' ΕΝΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙ

Γιατί νὰ χύνης τὴ γλυκιά σου εὐωδιὰ
στο πράσινο και έρημο λειβάδι ;
γιατί μονάχο σε απόμακρη γωνιά
νὰ κρύβης τὴν απόκοσμὴ σου χάρη ;

*

Μήπως θαρρεῖς πὼς θὲ ν' άνθεῖς αἰώνια
πὼς θάχης πάντα τόση όμορφιά,
πὼς τὸ άγνό σου και ούσάνιο μύρο
θάχῃ για πάντα χάρη μουσικιά ;

*

Θάρρη καιρός πού, ώιμέ, θὰ χάσης
τὰ κάλλη σου κῦτά τὰ δροσερά
και θὲ νὰ κλαῖς πικρά σὰ θὰ θυμάσαι
τὴν όμορφιά πού εἶχες μιὰ φορά.

*Αλεξάντρεια.

ΓΙΑΝΝΗΣ Γ. ΚΑΣΙΜΑΤΗΣ

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΜΟΛΙΒΟΥ

(Μιτυλήνης)

Θ'.

Μιά φορά εἶταν ένας πραγματευτὴς πολὺ άρχοντας, κ' εἶχε τρεῖς κόρες. Μιά μέρα πού ἤθελε νὰ πάγῃ νὰ ψουνίση πραγματίες για τὸ μπαζὶ του άπ' ένα μέρος μακρινό, φώναξε τις κόρες του και τις εἶπε: Άκούστε, παιδιά μου, ἐγὼ θὰ φύγω στο ταξίδι, κ' εσεῖς νὰ προσέχετε όσο νάρθω· νὰ σφαλνάτε τις πόρτες, και τὰ παναθύρια νωρίς νωρίς νὰ τὰ πετρώνετε, και σάν έρχεται κανένας και χτυπᾷ νὰ μὴν άνοίγετε. Σάν έφυγεν ὁ πατέρας και πέρασαν κάμποσες μέρες, ένα βράδυ χτυπᾷ ἡ πόρτα των τῆν ὦρα πού ἤθελαν νὰ πλαγιάσουν. Άνοίγουν τὸ παναθύρι, βλέπουν άπ' έξω μιὰ καλογριά. Αὐτὴ όταν εἶδε πὼς βγήκαν κ' έβλεπαν άποπάνω, φώναξε: Άνοίξτε, παιδιά μου, και χάνουμαι από τὸ δοντόπονο. Ἡ μικρὴ δὲν άφινε ν' άνοίξουν, άμ' οί άλλες οί δυὸ δὲν τὴν άκουσαν. Κατεβαίνουνε λοιπόν, άνοίγουν, μπαίνει μέσα ἡ καλογριά, και βαστώντας τὸ στόμα της με τὸ μαντίλι έκανε πὼς πεθαίνει από τὸς πόνο. Βάλετέ με, παιδιά μου, σ' ένα μέρος νὰ πῆσω, νὰ δώσω ζεσταθῶ και με παρατήρη ὁ πόνος. Λέγει, λοιπόν ἡ μικρὴ. Νὰ τὴ βάλουμε σ' εκείνο τόνταδάκι πού εἶχε ένα κρυφὸ μέρος, και μπορούμε νὰ δοῦμε τί θὰ κρῆν μέσα. Τὴ βάζουν εκεί πέρα, σφαλνοῦν τὴν πόρτα, και φεύγουν. Ἡ μικρὴ όμως έμεινε, και πῆγε άπ' τὴ κρυφὴ εκείνη τὴν άραμαδα κ' έβλεπε.

Άρχίζει δὲ ἡ καλογριά και ξεντώνεται· βγάζει τὰ ρόσα της, βγάζει τὰ μαγουλίκια της, και βγαίνει από μέσα ένας καλόγερος κι' όχι καλογριά. Εἶταν άντρας, κ' εἶχε κ' ένα σημάδι στο λαιμό. Εἶταν ὁ πρωτοκλεφταρᾶς τῆς χώρας κ' εἶχε συντρόφους άλλους τριανταενιά. Τότες φώναξε αὐτὴ και τις άλλες τις άδερφάδες της, και τις εἶπε: Για δήτε εἰδώ μέσα, νὰ πιστέψτε και νὰ βάλετε γνώση, άλλη φορά νὰ μὴν άνοίγετε τὴν πόρτα τέτοια ὦρα. Τί θὰ κάνουμε τώρα μαθε, σάν έβγη αὐτός και πάγῃ και φέρῃ και τοὺς συντρόφους του και πάρουν ό,τι εἶχουμε, και πίσω πίσω πάρουν κ' εἰμᾶς και μᾶς πουλήσουνε σκλάβες! Συλογίζονται τί νὰ κάνουν. Πηγαίνουν και κρύβονται σ' ένα μέρος, κάνουν πὼς πῆγαν νὰ κοιμηθοῦν, και βλέπουν κρυφὰ πού άνοίγει αὐτός τὴν πόρτα, και βγαίνει έξω νὰ πάῃ νὰ φέρῃ τὴν κομπανία του. Έβαλε και σημάδι: έξω από τὴν πόρτα τὸ ραβδί του, για νὰ μὴ χάσῃ τὸ σπῆτι. Τότες σηκώνεται ἡ πιὸ μικρὴ και λέγει στις άλλες: Άἴντε, άδερφέδες μου, ν' άνοίξουμε όλα τὰ παναθύρια και τις πόρτες, ν' άψουμε τις λουσέρνες όλες και τὰ καντήλια, και ν' άρχίσουμε νὰ παίζουμε καθεμιά μας ό,τι ξέρει, και νὰ τραγουδοῦμε· νὰ πάρουμε και τὴ σημάδι πού έβαλε αὐτός, πού σάν έρτη νὰ μὴ γνωρίσῃ τὸ σπῆτι. Νὰ μαζέψουμε κι' όσα παπούτσια εἶχουμε, νὰ τὰ βάλουμε κάτω κάτω στη σκάλα, για νὰ θαρῇ πὼς εἶχε άσκέρι πολὺ άπάνω νὰ μὴν άποκοτήσῃ ν' άνεβῆ, ἂ θελήσει νὰ μπῆ και μέσα. Τάκαμαν λοιπόν έτσι κατάπως εἶπε ἡ μικρὴ, έρχεται αὐτός με τοὺς συντρόφους του, άκούει άπάνω τέφρα, νταρπούκες, τραγούδια, γυρίζει και λέγει τῶν άλλωνώνε. Βρέ παιδιά, λάθος θαρρῶ πὼς σὰς έφερα, δὲν εἶν' αὐτὸ τὸ σπῆτι άφου και τὸ ραβδί πού εἶχα σημάδι δὲν είναι.

Άρχισαν τότες νὰ γυρεύουν τὸ ραβδί σὶδνα σπῆ-

τι και σ' άλλο, όσο πού ξημέρωσε κι' αναγκαστήνε νὰ φύγουνε στο σπῆλιο τους. Τὸ πρῶν ἔρτε και ὁ πατέρας τους. Βρίσκει τὸ σπῆτι ἔνω κάτω, ρωτᾷ τί εἶν' αὐτά, καθίζουν οί κόρες και δηγοῦνται στο πατέρα τους όσα τοὺς συνέβηκανε. Σηκώνεται τότες αὐτός και παγαίνει στο μπαζὶ του. Σάν πέρασε κομάτι, βλέπει και μπκίνει μέσα ένας άνθρῶπος καλοφορεμένος με τις γούνες και πάγει και καθίζει κοντά του. Εἶταν αὐτός ὁ πρωτοκλεφταρᾶς πού εἶχε πάγει νὰ πατήσῃ τὸ σπῆτι του. Κ' επειδὴς κατάλαβε τὴν πονηριά τῆς μικρῆς τῆς κόρης τού πραγματευτῆ τάκαμε αὐτὰ πού θὰ πῶ, για νὰ τὴν ἐγδικηθῆ. Πηγαίνει λοιπόν, καθίζει κοντά του, άρχίζει κουβέντες διάφορες, κι' άγάλια άγάλια κατέθηκε εκεί πού ἤθελε. Νὰ σοῦ πῶ, λέγει, τώρα πού ἔρτε άραδα, ένα λόγο; Εἶγὼ έμαθα πὼς εἶχες τρεῖς κόρες, άμὰ ἡ πιὸ μικρὴ είναι και ἡ πιὸ όμορφη. Θέλω λοιπό νὰ σοῦ κῶνω αὐτὸν τὸν ρετζά, νὰ μου τὴ δώσεις, κ' ἐγὼ θὰ τὴν κῶνω βασίλισσα.

Ὁ κακότυχος ὁ πραγματευτὴς πιστέψῃ τὰ λόγια του, εἶχε και πρῶμα για ζόδεμα, δέχτηκε. Άς είναι, λέγει, καλὸ παληκάρι μου, κ' ἐγὼ τέτοιο γαμπρὸ σάν κ' εἶσένα ἤθελα. Ὑστερα από λίγες μέρες, γάμος μέγας και πολὺς στοῦ πραγματευτῆ τὸ σπῆτι. Διολιὰ, λαγοῦτζ, χιλκασμός. Τέλειωσε ὁ γάμος, πέρασαν κάμποσες μέρες, λέγει ὁ γαμπρὸς τῆς νύφης, αἴντε δὲ νὰ πῆμε νὰ δῆς και τὸ δικό μου τὸ χωριό και τὸ σπῆτι. Συφωνοῦν έναν άραμπᾶ, μπαίνουνε μέσα, φεύγουν. Εἶταν και κάψα πολλή. Καλοκαιρι καιρός, κι' ὁ γαμπρὸς εἶχε ένα μεταξωτὸ μαντίλι στο λαιμό του για τὸν ἔδρο. Σὰ φτάκανε στα μισὰ, καματίστηκε ὁ γαμπρὸς, βγάζει τὸ μαντίλι από τὸ λαιμό του, γυρίζει ἡ νύφη νὰ δῆ, βλέπει τὸ σημάδι πού εἶχε στο λαιμό του, γυρίσῃ πὼς είναι εκείνος πού πῆγε νὰ τις πατήσῃ με τὴ καλογερικά τὰ ρόχα. Τὴν πιάνει ένας φόδος, άρχίζει τὸ κλαψίμο, γυρίζει αὐτός και τῆς λέγει. Έσὺ πού έκανες εκείνες τις πονηριές και δὲ μ' άφησες νὰ πάρω από τὸ σπῆτι σὰς ό,τι ἤθελα, στάσου νὰ δῆς τί θὰ σε κῶνω ἐγὼ κ' οί συντρόφοι μου. Σ' ένα ποτήρι μέσα θὰ πιοῦμε τὸ αίμα σου.

Σάν τ' άκουσε αὐτὴ, άρχισε και τὸν παρακαλοῦσε, άμὰ άδιαφόρετα. Ὁ άραμπᾶς διάβαινε μ' ἔλη του τὴν δύναμη. Τὸ βράδυ βράδυ στάθηκε κοντά σ' ένα πηγάδι. Βγαίνουν έξω, κρεμάζει αὐτός μιὰ σκοινία σκάλα μέσα στο πηγάδι, παίρνει και τὴ γυναίκα του, κατεβαίνουνε μέσα, και τί δὲν εἶχε πλιὰ εκεί πέρα! Φλουριά, μαργαριτάρια, διαμάντια, στολίδια λογιῶ λογιῶ. Άφίνει εκεί μονάχη τὴ γυναίκα (αὐτὸ τὸ πηγάδι εἶταν ὁ κρυφώνας πού έβαζαν τὰ κλεμένα τὰ πράγματα μέσα), άνεβαίνει πάλι από τὴ σκάλα, βγαίνει έξω, τραβᾷ και παίρνει μαζί του τὴ σκάλα, και πηγαίνει νὰ φέρῃ και τοὺς συντρόφους του. Αὐτὴ όταν έμεινε μονάχη, πιάνει και στολίζεται και βάζει όσα μπορούσε νὰ σηκώσῃ· έπειτα γυρίζει από δῶ, γυρίζει από κει, σὰ νὰ ζητοῦσε μέρος νὰ φύγῃ. Μὰ πού νὰ βρῆ! Άγωνίζεται ὦρες κι' ὦρες ἡ κακότυχη. Μέσα ττὸ βάθος εκείνο εἶχε και μιὰ σπηλιά. Ένα λαγοῦμ, δηλαδή μεγάλο. Γυρίζοντας αὐτὴ, πηγαίνει χωρὶς νὰ τὸ ξέρει εκεί μέσα στα θεοσκότινα, βλέπει και φέγγει ένα πρᾶμα ἴδια με τὸ μάτι τῆς γάτας. Πάγει κοντά, πασπατεύει, κατάλαβε πὼς εἶταν τρύπα και έμπαινει άπ' έξω τὸ φῶς. Σκαλίζει, σκαλίζει, γίνεται ἴσια με πορτοκάλι ἡ τρύπα. Ξανασκαλίζει με τὰ δυνατά της, τὴν κάνει ἴσια με καρπούζι· δοκιμάζει, χωρεῖ τὸ κεφάλι της. Τὸ βγάζει λοιπόν, κοιτάζει καλά καλά έξω, βλέπει ένα γέρο και βαστᾷ μιὰ σκκοῦλα και μαζεύει από

χάμω πράματα καὶ τὰ ρίχνει μέσα. Φωνάζει αὐτὴ, Μπάριμπα, μπάριμπα, ἂν εἶσαι χριστιανός, ἔλα νὰ με γλυτώσεις. Γυρίζει αὐτὸς, βλέπει τὴν κοπέλλα, παίρνει τὴν τσάπα του, πάγει, σκίφτει, μεγαλώνει τὴν τρύπα, βγαίνει αὐτὴ ὄξω κι ἀρχίζει τὰ παρακάλια. Τζάνουμ, μπάριμπα, τοῦ ἔλεγε, πάρε με μαζὶ σου. Τὴ ρωτᾷ αὐτὸς, δηγείται ἐκείνη μὲ τὴν ἀράδα καταπῶς εἶταν τὰ πράματα. Τὴ λυπήθηκε ὁ γέρος, τὴ βάζει μέσα στὴ σακκοῦλα του, βάζει ἀπὸ πάνω καὶ τὸν πηλό τοῦ μαζέου, καὶ θαρροῦσε πῶς εἶταν ὅλη ἡ σακκοῦλα πηλός. Τὴ χτυπᾷ λοιπὸν στὸν ὦμο, καὶ δρόμο γιὰ τὸ σπίτι του. Μόλις βγήκε ἡ κοπέλλα ἀπὸ τὴν τρύπα, πῆγαν οἱ κλέφτες μὲ τὸν ἀντρα τῆς τὸν πρωτοκλεφταρᾶ. Νὰ δῶν πῶς λείπει αὐτὴ, ἀρχίζουν καὶ τρέχουν ἄλλοι ἀπὸ δῶ κι ἄλλοι ἀπ' ἐκεῖ νὰ τὴ ζητοῦν. Ἐκεῖ ποῦ τρέχανε, βρίσκουν τὸ γέρι φορτωμένο μὲ τὴ σακκοῦλα, πηγαίνουν κοντὰ του. Ἰσως καὶ μάθουν τίποτα. Αὐτὸς, ποῦ τὰ κατάλαβε, λέγει μονάχος του, τώρα ἐγὼ πρέπει νὰ κάνω τὸν κουφὸ. Πηγαίνουν πιὸ κοντὰ, τοῦ λέγουν, Καλησπέρα, μπάριμπα. Λέγει αὐτὸς, πλὸ πουλῶ. Μήπως εἶδες καιμιά κοπέλλα νὰ περνᾷ ἀπὸ δῶ ἴσια με δεκάξη δεκαφτά χρονῶ; ἐκεῖνος πάλι λέγει, δώδεκα παράδες τὴν ὄξω τὸν δίνω. Τότε αὐτοὶ εἶπαν ἀνάμεσα τους. "Αἴντε νὰ τραβῶμε, κι αὐτὸς ὁ γέρος τᾶχει χαμένα. Σὰν ξεμάκρυναν οἱ κλέφτες, λέγει ὁ γέρος τῆς κοπέλλας: Καλὰ κόρη μ', τὰ καταφέραμε. Πάγει ὁ γέρος στὸ σπίτι, καλησπερίζει τὴ γριὰ του, εἶπειτα τῆς λέγει. "Ἐλα νὰ με βοηθήσης νὰ κατεβάσω τὴ σακκοῦλα μου. Αὐτῆν τῆς φάνηκε παράξενο μαθὲς, καθὲ βραδύ ὁ γέρος τὴν κατέβαζε μονάχος του, ἀπόψε γιατί φωνάζει νὰ τὴ κατεβασομε μαζὶ. Πάγει κοντὰ, τῆς λέγ' αὐτὸς, πρόσεχε μὴν τὴ χτυπήσης δυνατὰ κάτω, γιατί σ' ἔφερα μιὰ ψυχσπαῖδα καὶ τὴν ἔχω αὐτοῦ μέσα. Ἀνοίγει ὁ γέρος τὴ σακκοῦλα, βγαίνει ἀπὸ μέσα μιὰ κοπελλιὰ σὰν τὸν κρινό. Ἡ γριὰ πλιά τρελλάθηκε ἀπὸ τὴ χάρᾶ τῆς, καὶ μάλιστα σὰν εἶδε τὸ βιός τοῦ σήκανε καὶ τὰ καλά. Τὴν εἶχαν πλιά, νὰ μὴ βρέξ' ὁ Θεὸς καὶ σπάξη ἀπάνω τῆς. Σὰν περᾶσανε δυὸ χρόνια, ἡ κόρη μιὰ μέρα στολισμένη ὅπως εἶτανε κάθησε στὸ παναθύρι. Περνοῦσε ἐκείνη τὴν ὥρα τὸ βασιλόπαιδο, τὴν εἶδε, τὴν ἄρεσε. Πάγει καὶ λέγει τῆς μάννας του. Στὸ τὰδε μέρος εἶδα μιὰ κόρη καὶ πολὺ τὴν ἄρεσα. "Ἀν θέλεις κ' ἐσύ, πές το, νὰ μὰς τὴ δώσουν. Ἡ μάννα ποῦ ἀκουε γι' αὐτὴ τὴν κοπέλλα νὰ λέγουν τόσα καλά, τὸ δέχτηκε, καὶ μὲ μίαν ἔστειλε προσεναῖα. Ἡ γριὰ σὰν τᾶκουσε, τί λέγει, τὸ βασιλόπαιδο τὴν ζητᾷ καὶ δὲ θὰ τὴ δώσω; Τὴν παίρνουνε γέρος καὶ γριὰ, κι ἀπ' τοῦ γαμπροῦ τὸ σογι ἕνα σουροῦ τὴν πάγουνε στὸ παλάτι, καὶ γίνεται γάμος μέγας καὶ πολὺς.

Ὁ κλέφτης ποῦ ἀκόμα ξακολουθοῦσε νὰ γυρεύῃ τὴν κοπέλλα του, περνοῦσε μιὰ μέρα μπροστὰ ἀπὸ τὸ παλάτι, καὶ κατὰ τύχην ἐκείνη καθότανε στὸ παράθυρο καὶ ἔτρωγε μήλο. Κ' ἔτυχε καθὼς πετοῦσε ἕνα φύλλο ποῦ τὸ πᾶστρευε, νὰ πᾶσῃ μπροστὰ στὸν κλέφτη. Γυρίζει νὰ δῇ ποῖος εἶναι τοῦ πετᾷ τὸ φύλλο, βλέπει στὸ παναθύρι τὴν κοπέλλα. Δὲν μπόρεσε πλιά νὰ βαστάξῃ τὸ θυμὸ του, καὶ τῆς λέγει ἄχ, ἐσύ ποῦ μ' ἀράνισες τόσον καιρὸ νὰ τρέχω καὶ νὰ σὲ γυρεύω, νὰ δῆς τί θὰ σοῦ κάνω. Αὐτὸς γιὰ νὰ κατορθώσῃ νὰ μπεῖ μέσα τὸ παλάτι, πιάνει καὶ βάζει τοὺς συντρόφους του μέσα σὲ τουλούμια. Τοὺς φορτώνει ὕστερα ἀπάνω στὶς καμήλες καὶ περνᾷ τὸ βράδυ βράδυ μπροστὰ ἀπὸ τὸ παλάτι. Ἐβρεχε κιόλα, καὶ φωνάζει. Ἄμάν, Βασίλισσα, λυπήσου τὸ δούλο σου. Νυχτιάστικα στοὺς δρόμους ξένος ἀνθρώπος καὶ μὲς στὴ βροχῆ, ποῦ νὰ πάγω μὲ τὰ φορ-

τωμένα τὰ καμήλια. "Ἀνοίξε καὶ βάλε με σ' ἕνα μέρος νὰ περᾶσω τὴ βραδιά, καὶ ὁ Θεὸς νὰ σοῦ τὸ πλεῖωση αὐτὸ τὸ καλὸ. Ἡ βασίλισσα ὅταν ἀκουσε ἔτσι νὰ τὴν παρακαλεῖ, τὸν ἐλυπήθηκε, ἀλλὰ γνώρισε καὶ τὴ φωνὴ του. Τί νὰ κάμει τώρα. Διατάζει τοὺς τοὺς δούλους τῆς, ἀνοίγουν ἕνα κατώγι, τὸν ἐβάζουνε μέσα μὲ τὰ καμήλια του, εἶπειτα κατὰ διαταγὴ τῆς τὸν πῆραν αὐτὸν ξεχωριστὰ, τὸν κάνουνε στουπὶ ἀπὸ τὸ μεθύσι, εἶπειτα τὸν πῆγανε στὴ βασίλισσα. "Ἀρχισε αὐτὴ νὰ τὸν ρωτᾷ ποῖος εἶναι, καὶ γιατί δὲν ἔλεγε τὴν ἀλήθεια. Τί νὰ σοῦ πῶ, λέγει, ἀφοῦ τὰ ξέρεις. Πιάνει ἀπὸ τὸ μεθύσι του καὶ τῆς λέγει ὅλα ὅσα εἶχε μέσα στὸ νοῦ του. Διατάζει τότες ἡ Βασίλισσα καὶ κατεβαίνουν καὶ σφάζουν τοὺς συντρόφους τοῦ ποῦ εἶταν μέσα στὰ τουλούμια. Ἐκείνον τὸν ἐβάζουνε μέσα στὴ φυλακῆ, κ' ὕστερα ἀπὸ πολλὰ χρόνια καὶ πολλὰ βᾶσανα ἀπέθανε. Ἡ κοπέλλα τότες βρῆκε τὸν πατέρα τῆς καὶ τὶς ἀδερφάδες τῆς, τὶς πῆρε στὸ παλάτι μέσα καὶ ζοῦν καὶ βασιλεύουν ἴσια μὲ σήμερα.

ΔΟΥΚΙΑΝΟΥ

ΚΡΟΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΓΡΑΜΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟ

Οἱ πλούσιοι σὶὸν Κρόνο γειὰ νύχην. Νομίζεις ὅτι μονάχα σ' ἐμένα, ὦ Κρόνο, ἔχουνε γραφεῖ αὐτὰ ἀπὸ τοὺς φτωχοὺς, καὶ δὲν ἔχει ὡς τώρα ξεκουραθεῖ κι ὁ Δίας ἀπ' αὐτούς, ποῦ φωνάζουν καὶ γυρεύουνε σῶνει καὶ καλὰ νὰ γίνῃ τὸ ξαναμοίρασμα καὶ τὰ βάνουνε μὲ τὴν τύχη, ὅτι δὲν ἔχει κάμει ἴσια τὴ μοιρασιά καὶ μ' ἐμὰς ὅτι δὲ θέλομε νὰ τοὺς δώσομε τίποτις ἀπὸ τὰ δικὰ μας; Μὰ ξέρι ἐκεῖνος, ἀφοῦ εἶναι Δίας, ποιοὶ φταίνε, καὶ γιὰ τοῦτο δὲν προσέχει καθόλου σ' αὐτούς. Σ' ἐμένα ὅμως θάπολογηθοῦμε, μιὰ καὶ μὰς κυβερνᾷς τώρα. Ἐμεῖς λοιπὸν ἐπειδὴ τὰ προσέξαμε ὅσα μὰς ἔχεις γράψει, ὅτι εἶναι καλὸ νὰ βοηθήσομε ἀπὸ τὰ πολλὰ μας ὅσους ἔχουν ἀνάγκη, καὶ ὅτι εἶναι πιὸ εὐχάριστο νὰ συναναστρεφόμεστε καὶ νὰ ξεφαντόνομε μὲ τοὺς φτωχοὺς, πάντα κάναμε ἔτσι, ζώντας μὲ τὸν ἴδιο ὅπως κι αὐτοὶ τρόπο, γιὰ νὰ μὴν κατηγορήσουν καθόλου μήτε κι αὐτὸν τὸ συντράπεζο. Μὰ κείνοι, ἂν κ' ἔλεγαν στὴν ἀρχὴ ὅτι ἔχουν ἀνάγκην ἀπὸ λίγα, μιὰ καὶ τοὺς ἀνοίξαμε τίς πόρτες, δὲν ἔπαψαν νὰ ζητᾶνε τόνα ἀπᾶς στ' ἄλλο, κι ἂν δὲν τὰ παίρνουν ὅλα ἀμέσως μόλις τὰ ζητήσουνε, θυμὸς καὶ μῖσος καὶ πρόχειρες οἱ βλαστήμιες, καὶ ἂν κ' εἶναι ψέματα, ὅσα λένε γιὰ ἐμὰς μολαταῦτα ἐκεῖνοι ποῦ τᾶκούνε μορεῖ νὰ τοὺς πιστεῦουν. ἐπειδὴ αὐτοὶ τὰ ξέρουνε μὲ τὸ νὰ μὰς συναναστρέφονται. Κ' ἔτσι θὰ γίνῃ ἕνα ἀπὸ τὰ δύο, ἢ πρέπει καθέννας μας νὰ εἶναι ὀλίγελα ὀχτρός τοὺς μὲ τὸ νὰ μὴ δίνῃ ἢ ἀφοῦ τὰ παρατήσῃ ὅλα ἀμέσως νὰ εἶναι πολὺ φτωχὸς καὶ νὰ γίνῃ κι αὐτὸς ἕνας ἀπὸ τοὺς ζητιάνους.

Καὶ τᾶλλα ἴσως εἶναι ὑπερβητὰ μὰ στὰ δεῖπνα, ἀφοῦ παραμελήσομε νὰ χορτάσουν καὶ νὰ περιδρομιάσουν κι αὐτοὶ, ἄμα πιόνε περισσότερο ἀπ' ὅσο πρέπει ἢ τσιμποῦνε τὸ χέρι ἄμορφου κοπελιοῦ ἐνῶ δίνει τὸ ποτήρι ἢ ρίχνονται τῆς ἀγαπητικιάς ἢ τῆς παντρεμένης γυναίκας· εἶπειτα ἀφοῦ ξεράσουν ἀπάνω στὸ τραπέζι μὰς βρίζουνε τὴν ἄλλη μέρα πηγαινάμενοι στὴν ἀγορᾶ, λέγοντας ὅτι δὶψασαν κι ὅτι τοὺς τρέλλανε ἢ πεῖνα. Κι ἀνίσως σοῦ φαινόμαστε ὅτι λέμε ψέματα γι' αὐτούς, θυμήσου τὸν ἐδικὸ σου παράσιτο τὸν Ἰξίωνα, ποῦ ἂν κι ἀξιώθηκε

νὰ λάβῃ μέρος στὸ τραπέζι σας, παίρνοντας τὸ ἴδιο ἀξίωμα μ' ἐσᾶς, ἀφοῦ μέθυσε ρίχτηκε τῆς Ἡρας ὁ ἔριφης. Αὐτὰ κι ἄλλα τόσα εἶναι, κείνα, ποῦ ἐξαιτίας τοὺς ἀποφασίσαμε ἀπὸ δῶ καὶ πέρα καὶ γιὰ τὴν ἐδικὴ μας σιγουριά νὰ μὴν ἀφίνουμε πιὰ νὰ ζυγόνουν τὸ σπῆτι μας. Μὰ ἀνίσως ὑποσκέθησαν μπροστὰ σου ὅτι θὰ ζητᾶνε λίγα καθὼς λένε τώρα, κι ὅτι δὲ θὰ κάνουν τίποτα ξαδιάντροποι ἀπάνω στὸ τραπέζι, καλῶς νὰ κοπιᾶζουν στὰ δεῖπνα μας κι ὅς μὰς συναναστρέφονται. Καὶ φορεματα, καθὼς ἐσύ προσταξίεις, θὰ στείλομε καὶ χρυσᾶρι ὅσο εἶναι βολετὸ νὰ ξοδέψομε παραπάνω καὶ κοντολογίς τίποτα δὲ θὰ παραμελήσομε· μὰ κι αὐτοὶ ἀφοῦ πάψουνε νὰ μὰς συναναστρέφονται μὲ πονηριά, ὅς εἶναι φίλοι μας ἀντὶς κόλακες καὶ παρσίτοι. Κ' ἔτσι καθόλου δὲ θὰ μὰς κατηγορήσης ἐμὰς, ἀνίσως θέλουν κ' ἐκεῖνοι νὰ κάνουν τὰ ὅσα πρέπει.

Μετάφρασμα ΗΑΙΑ ΒΟΥΤΙΕΡΙΑΔΗ

ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΟΙ ΒΕΒΗΛΟΙ

Ἀγαπητὲ Νουμᾶ,

Τίποτα δὲ θάφισον ἀμαγάριστο οἱ βέβηλοι, τίποτα. Ὅλα θὰν τὰ ρήξουνε μέσα στὴ βρωμερῆ καταβάθρα τοὺς ποῦ λέγεται «Τὸ Ἀνάγνωσμα μας», ὅλα θὰν τὰ πενταροπονήσουν, τὴ θρησκεία, τὸ ἔθνος, τὴ φιλολογία μας, ἀπὸ τὴ λύσσα ποῦ τοὺς ἔχει πιᾶσει ὄχι μόνον νὰ κλέβουν σὶς πεντάρες τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ νὰν τοῦ φαρμακόνου τὴν ψυχῆ.

Ἡ «Ἐσπερινὴ» ἀφοῦ ξεθέωσε καὶ ἀναγνωσιματοποίησε ὅλους τοὺς Ἁγίους κι ὅλες τὶς Μαγδαληνές, ἔβαλε χέρι καὶ στὸ Σολομὸ καὶ μεταμόρφωσε σὲ ἀνάγνωσμα τὸν ἀθάνατο «Λάμπρο» του. Ἀμα τελώσει ὁ «Λάμπρος», νὰν τὸ δεῖτε, θὰ κάνει ἀνάγνωσμα τοὺς «Ἐλεύθερους πολιορκημένους», καὶ στὸ τέλος θὰναγνωσιματοποιήσῃ καὶ τὸν «Ἐθνικὸ Ὕμνο» του.

Ποῦ μπόρεῖς νὰν τοὺς βλαστήξῃς τοὺς ἀλιτήριους ὅταν πρόκειται γιὰ τὴν πεντάρα!

Δὲν ξέρω ἂ θὰ ψηφιστεῖ ποτὲ κανένας νόμος ποῦ νὰ προστατεύει τὴν πνευματικὴν ἰδιοκτησίαν, εἶναι ὅμως ἀνάγκη νὰ ψηφιστεῖ μιὰ ὄρ' ἀρχύτερα νόμος ποῦ νὰ προστατεύει καθὲ συγγραφέα ἀπὸ τὸ μασκαραλίικι ποῦ μπορεῖ νὰ πάθει, νὰν τὸν ἀπαξέσουν ἀπὸ τὸ σβέρκο οἱ διάφορες «Ἐσπερινές» καὶ νὰν τὸν κάνουν ἀνάγνωσμα.

Πρόθυμος φίλος
Ρ. Φρ.

Η ΗΝΟΗ...

Φίλε «Νουμᾶ»,

«Εἰς τὴν πεζὴν ἐπιγῆν μας (γράφει κάποιος χαριτωμένος χρονογράφος μας) θὰ σκορπισθῇ καὶ κάπια πνοὴ ποιητικὴ μὲ τὴν ἀγγελιομένην ἐκδοσὶν τῶν Ἀπάντων τοῦ Ἀλεξ. Σούτσου». Ἄν εἶναι προὴ ἢ ὄχι τὰ ποιήματα τοῦ Ἀλεξάντρου Σούτσου δὲν τὸ γνωρίζω. Τοῦτο μόνον ξέρω πῶς πανηγυρικὴ ἐκδοσὶν τοῦ Σούτσου σήμερα μοιάζει σὰν — βάλε ὅποια παρομοίωση θέλεις ἐσύ ποῦ νὰ δείχνει τὸν κωμικὸ ἀναχρονισμό καὶ τὴ νοστιμάδα τοῦ ξαναζεσταμένου λαπαζ.

Δικός σου
ΞΕΠΝΟΗΣ

ΟΙ «ΚΑΝΗΦΟΡΟΙ»

Φίλτατε «Νουμά».

Ἐξοχή ἡ ἰδέα νὰ ντυθοῦν στὰ ἄσπρα διακόσες ἄμορφες Ἀθθίδες (ὁ κ. Νετς ἔχει ἀνακαλύψει καὶ ὑμνήσει ἴσως σήμερα τρεῖς διασκατομύρια τέτιες ἄμορφες Ἀθθίδες) καὶ νὰ παραστήσουνε τίς μέρες τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων τίς ἀρχαῖες «Κανηφόρες». Πολύ κλασσικό γούστο αὐτό, καὶ νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια τόσο μ' ἐνθουσίασε, ὥστε ἔτσι μοῦρχεται νὰ προτείνω κ' ἐγὼ κατὶ ἀνάλογο μὰζι, δηλ. με τίς «Κανηφόρες» νὰ κάνουμε καὶ μιὰ γιορτὴ Διονυσιακὴ ὁ Σιληνὸς εἶναι ἐτοιμὸς καὶ βρῖσκεται στὸ Πανεπιστήμιο. Νὰ δώσουμε ἀκόμα στοὺς ξένους καὶ μιὰ εἰκόνα τοῦ Σωκράτη με τοὺς μαθητὰδες του παρὰ στὰς ὄχθας τοῦ ἀργυροδίνου Ἰλισσοῦ. Ὁ Μιστριώτης με ἀρχαία φανερὰ καὶ με τὰ παιδιὰ ποὺ παραστήσανε τὴν «Ἠλέκτρα» μπορεῖ ἀξιόλογα νὰ δώσει στοὺς ξένους αὐτὴ τὴν εἰκόνα.

Εἶναι ἀλήθεια, πὼς πρέπει νὰ γλεντήσουν οἱ ξένοι ποὺ θέρθουνε μεθαῦριο ἐδῶ. Πρέπει νὰ ἰδοῦν καὶ μιὰ καρρικατοῦρα τῆς ἀρχαίας ζωῆς, ἀφοῦ οἱ ἐπίσημοι θὰν τοὺς δεῖξουν τὴν καρρικατοῦρα τῆς ἀρχαίας γλώσσας. Ἔτσι δὲ θὰ δυσκολευτοῦν οἱ ξένοι καθόλου νὰ πιστέψουν πὼς οἱ σημερινοὶ Ρῶμιοι, καθὼς τὸ φωνάζε ὁ ποιητὴς μας, εἴμαστε

τῶν Ἐθνοπαίων περίελα
καὶ τῶν Ἀρχαίων παλιάτοιοι.

Με ἀγάπη
ΝΕΟΠΑΛΑΙΤΙΚΟΣ

ΚΕΡΔΟΣ 351,145 ΔΡΑΧΜΩΝ

Ναὶ 351,145 δραχμὰς ἔδωκε μέχρι τοῦδε τὸ γραφεῖον τοῦ τραπεζομεσιτοῦ κ. Ἰω. Φωτίου εἰς τοὺς πελάτας του. Ἦταν ἐκ τῶν ἀγοραστῶν λαχειοφόρων ὁμολογιῶν ἐκ τοῦ γραφείου του ἔχουν κερδίσει διάφορα ποσὰ, ἀνερχόμενα εἰς τὸν στρογγυλὸν ἀριθμὸν 351,145 δραχμῶν.

Ὁ κ. Ἰω. Φωτίου θέλει ν' ἀναβιβάσῃ τὸ ποσὸν τοῦτο εἰς 1,000,000 δραχμὰς καὶ καλεῖ τοὺς θέλοντας ν' ἀγοράσωσι τιαυτὴν νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸ τυχερὸν γραφεῖον του, ὅπου πάντως θὰ κληρωθῇ μετ' ἀμοιβῆς ὁμολογία τίς καὶ τί χαρὰ νὰ εἶναι ἡ πρώτη μετὰ τὰς 100,000 χρυσὰς δραχμὰς τὴν 19 Μαρτίου ἑ. ἔ. ὅτε γεννήσεται ἡ κλήρωσις.

Ὡσαύτως ἀσφαλίζονται καὶ λαχειοφόροι ὁμολογίαί τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς διὰ τὴν αὐτὴν κλήρωσιν τῆς 19ης Μαρτίου 1906 ἀντὶ μιᾶς δραχμῆς ἑκάστη.

ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ ΒΙΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ

Ἀπὸ Πέμπτη ὁρὲ Πέμπτη

Ἐπιμετὸς Ἐσωτερικῶν ὁ Ν. Καλογερόπουλος

- Σκοτωμοί. Περαιᾶς 1, Ἐπαρχίης 16.
- Λαθωμοί. Ἀθῆνα 7, Περαιᾶς 3, Ἐπαρχίης 4.
- Κλεψίς. Ἀθῆνα 4, Περαιᾶς 5.
- Ἀπαγωγές. Ἐπαρχίης 2.

Ο ΦΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

Ο ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΑΣΚΑΛΟΙ ΤΩΝ ΚΟΡΦΩΝ

Μας γράφουν ἀπὸ τοὺς Κορφοὺς πολλοὶ δασκάλοι πὼς εἶναι ἐνθουσιασμένοι μετὰ τὸν νέον Ἐπιθεωρητὴ τους κ. Παπανικολάου. Ὁ εὐγενικὸς καὶ τιμημένος χαραχτῆρας του, ἡ εὐδοκία καὶ ζεστερὴ καρδιά του, ἡ πρακτικὴ καὶ παιδαγωγικὴ μόρφωσή του ἔχουν ὅλους ἐκεῖ πέρα ἐνθουσίαση.

Ὁ διορισμὸς του ἀπὸ καθηγητῆς τῶν Ἀθηνῶν σὲ Ἐπιθεωρητὴ τῶν δημοτικῶν σχολειῶν εἶταν ἔκτακτη καὶ πολὺτιμη ἐπιτυχία τοῦ Ἰπουργεῖου τῆς Παιδείας. Τὸ πλουμισμένον καὶ ὁμορφον νησί τῶν Κορφῶν, ποὺ πάντα πρόδεδυσε καὶ δοξάστηκε στὰ Γράμματα καὶ στὶς Τέχνες τῶχει μεγάλο καμάρι νὰ ἐμπιστευεταί σὲ τέτοιον Ἐπιθεωρητὴ τῆς προαγωγῆς καὶ μόρφωσης τῶν λαϊκῶν σχολειῶν καὶ τὴν προστασία τοῦ εὐγενικώτερου καὶ ὠφελιμώτερου κλαδου τῆς χώρας. Ὁ διορισμὸς τοῦ κ. Παπανικολάου εἶταν μιὰ μεγάλη εὐτυχία καὶ παρηγοριὰ τῶν δασκάλων γιατί τώρα μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου ποὺ τόσο ζημιώνει τὴν θέσιν τους, τὴν κοινωνικὴ καὶ τὰ συμφέροντα τους εἶχαν ἀνάγκη καὶ παρηγοριὰ ἀπὸ ἕναν Ἐπιθεωρητὴν, ποὺ νὰ τὸν ἔχουν φίλο, προστάτη, καὶ συντροφοὺν στὸν ἀγῶνα τους καὶ στὴν τιμημένη ἐργασία τους.

Ὁ κ. Παπανικολάου ὅλα αὐτὰ τὰ καλὰ προτερήματα ζεστερα τὰπόδειξε ὡς τὰ σήμερα, γιὰ τοῦτο καὶ ἡ κοινωνία καὶ οἱ δασκάλοι τῶν Κορφῶν εἶναι ἐνθουσιασμένοι καὶ εὐχαριστήνοι ἀπὸ τὸ διορισμὸν του.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐντοκοὶ καταθέσεις

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δέχεται ἐντόκους καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια καὶ εἰς χρυσόν, ἤτοι εἰς φράγκα καὶ λίρας στερλίνας ἀποδοτίας εἰς ὠρισμένην προθεσίαν ἢ διαρκεῖς Αἰ εἰς χρυσὸν καταθέσεις καὶ οἱ τόκοι αὐτῶν πληρώνονται εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα εἰς ὃ ἐγένετο ἡ κατάθεσις εἰς χρυσὸν ἢ εἰς ἐπιταγῆς ὕψους (cheque) ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἐπιταγῆν τοῦ ὁμολογιούχου.

Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πληρώνονται ἐν τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἰτήσῃ τοῦ καταθέτου ἐπὶ Ἐποκαταστήμασι τῆς Τραπεζῆς, ἐν Κερκύρῃ Κεφαλληνίᾳ καὶ Ζακύνθῳ διὰ τῶν ὑποκαταστημάτων τῆς Ἰονικῆς Τραπεζῆς.

Τόκοι τῶν καταθέσεων

1	1/2	ταῖς 0/10	κατ' ἔτος διὰ καταθ.	6	μηνῶν
2	"	0/10	" " "	1	ἔτους
3	1/2	" 0/10	" " "	2	ἔτων
2	"	0/10	" " "	4	ἔτων
4	"	0/10	" " "	5	ἔτων

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου νομαστικαὶ ἢ ἀνώνυμοι.

ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Ἡ «Νίκη» μετὰ τὸ πρῶτο φύλλο τῆς εἶπε καὶ τὸ πρῶτο φύμα, πὼς δηλ. ὁ κ. Θεοτόκης... μετάφρασε τὸ Βαγγέλιο!

— Θῆταν περίεργο νάλεγε ἀλήθεια, ἀφοῦ εἶναι φημερίδα Ρωσικὴ.

— Μάθαμε κι αὐτὸ ἀπὸ τὴν «Ἐστία», πὼς διευθυντῆς τῆς «Νίκης» εἶναι ὁ φίλτατος Ἅγιος ἔρος, χωρὶς ὅμως νὰ διευθύνει οὔτε τὴν ἀρθρογραφίαν οὔτε τίς εἰδήσεις. Δηλαδή μπορεῖ νὰν τὸν πῆ κανεὶς ἀδιευθυντὴ ἀνευ χαρακτηρισμοῦ.

— Στὴ διάλεξη ποῖκανε ὁ Κοροούπης στὴν Πιάτρα γιὰ τὸ «Μυτικὸ τῆς ζωῆς» λιγοθυμήσανε, λέει τὸ «Ἐμπρός», καὶ μερικὲς κοπέτες ἔπε τὴν τυχερήν! Περὶεργο αὐτὸ γιατί ἴσως τότε λιγοθυμοῦσανε οἱ κοπέτες μόνο μετὰ τὰ ποιήματα τοῦ Ὀδυσσεὺς Μεταχρονίου.

ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ

τὸ ἕνα, κ' ἕνα φρ. χρ. γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ, πουλοῦνται τὰ γραφεῖα μας καὶ στὸ Βιβλιοπωλεῖον Σακέτο- (ὁδὸς Σταδίου, ἀντικρὸ στὴ Βουλῆ) τὰκόλουθα βιβλία:

- Τοῦ Ψυχροῦ «Ταξίδι» (σελ. 502) καὶ «Ὀνειρο τοῦ Γιαννίρη» (σελ. 268).
- Τοῦ Πάλλου «Ἠλίας καὶ φεγγάρι» (σελ. 120)
- Τοῦ Φωτιάδου Τὸ «Ἑλλαστικὸ ζήτημα καὶ ἡ ἐκπαιδευτικὴ μας ἀνακίνησις» (σελ. 405).
- Τοῦ Ἐφταλιώτη «Ἱστορία τῆς Ρωμιστῆνης» σελ. 320 καὶ «Μαζώχτρα, Προυκλακας κλπ.» (σελ. 269).
- Τοῦ Ἐφρονα «Τῆς ζωῆς» (σελ. 194).
- Τοῦ Φιλῆντα Γραμματικὴ τῆς Ρωμεικῆς γλώσσας (μέρ. Α') (σελ. 96).
- Τοῦ Λόγγου «Δάφνης καὶ Κλόη» (χαρτοδεμένο μεταφρ. Ἠλ. Γιουτιερίδη (σελ. 86).
- Τοῦ Εὐριπίδου «Μήδεια» μεταφρ. Γιάννη Περγαλιτῆ (σελ. 59).
- Τοῦ Σοφοκλέους Λίας. Μετάφρ. Ζήσιμου Σιδερῆ (σελ. 61)
- Τοῦ Χ. Ἀντροῦ «Ὁ Μὲγ' Ἀλέξανδρος» (σελ. 192).
- Τοῦ Δ. Η. Ταγκόπουλου «Ζωντανὸ καὶ Πιεθαμμένοι» δραμα — «Ἡ Χρυσταυρὴ» καὶ «Τάφος στὸ Γαλλὸ» δηγήματα (σελ. 78).
- Ἡ ΙΑΙΔΑ, μεταφρασμένη ἀπὸ τὸν κ. Ἀλέξ Πάλλου (σ. 416) δρ. 2 καὶ φρ. χρ. 2 στὸ ἐξωτερικὸ.
- Ἡ «ΜΑΤΙΑ» τοῦ Γ. Ἀβζῆου δρ. 1.50

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

— κ. Εἰρ. Α. Δεντρο. Κέρκυρα. Λέβουμε δρ. 20, συντρομὴ τοῦ 1905 καὶ 1906 καὶ σὰς εὐχαριστοῦμε. — κ. Ἀλ. Μαρκ. Τραπεζοῦντα. Τὰ βιβλία τὰ στείλαμε· ἄμορφο κι ἀληθινὸ ὅ,τι μάς γράφετε, δηλ. πὼς «ὅσο περισσότερο δημοφιλὴ καὶ ποιητικὴ εἶναι ἡ ζωντανὴ μας γλώσσα, τόσο περισσότερὴ μελέτη θέλει». Αὐτὸ δὲν τὸ νιώσανε ἀκόμα οἱ «Ἐλευτέροι μυχτοὶ» καὶ γι' αὐτὸ γράφουν ὅπως γράφουνε. Βέβαια θέλει μελέτη καὶ μελέτη ἡ Δημοτικὴ, καὶ μόνο μετὰ τὴν μελέτη μαθαίνει κανεὶς νὰν τὴ γράφει [σωστὰ καὶ νὰ μὴ γράφει μυχτὲς ἀνοησίες. — κ. Παράξενο. Διαβάσαμε καὶ μετὰ τὸ περίφημον ποίημα τοῦ Γενναῖου «ποῦχει τίς δέκα ὄρες» καὶ θαμάσαμε τὴν καινούρια ποιητικὴ σχολή, τὴν Ἡμεροδειχτικὴν, νὰ ποῦμε, ποῦ τώρα τώρα ξεφύτρωσε. — κ. Α. Ἐβρετ. Ἡ «Μεγάλῃ Γραμματικῇ» τοῦ Φιλῆντα τυπώνεται κ' ἴσως τὸ Μάη θάναε ἐτοιμὴ.

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΛΙΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ ΝΕΥΡΟΛΟΓΟΣ

ΥΨΗΓΗΤΗΣ ΕΝ Τῷ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙῳ

Ὁδὸς Ἀκαδημίας ἀριθ. 82.